

Socialtjänstfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 145 motionsyrkanden från den allmänna motions-tiden 2013 som rör socialtjänstfrågor. Ett antal motionsyrkanden som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden behandlas förenklat, se bilaga 2.

Utskottet avslår samtliga motionsyrkanden främst mot bakgrund av pågå-ende arbete på området.

I betänkandet finns 36 reservationer och 7 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Utskottets överväganden	11
Översyn av socialpolitiken m.m.	11
Utskottets ställningstagande	16
Kunskap och kompetens	17
Utskottets ställningstagande	21
Försörjningsstöd m.m.	22
Utskottets ställningstagande	28
Barn och unga	29
Utskottets ställningstagande	40
Missbruk	42
Utskottets ställningstagande	46
Anhörigstöd	47
Utskottets ställningstagande	49
Våld i nära relationer	50
Utskottets ställningstagande	59
Familjerådgivning	60
Utskottets ställningstagande	63
Adoption	63
Utskottets ställningstagande	65
Socialtjänstfrågor – förenklad behandling	65
Reservationer	67
1. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (S, MP)	67
2. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (SD)	67
3. Tillgänglig socialtjänst m.m., punkt 2 (MP, V)	68
4. Lex realia, punkt 3 (V)	69
5. Kunskap och kompetens, punkt 5 (MP)	69
6. Kunskap och kompetens, punkt 5 (SD)	70
7. Kunskap och kompetens, punkt 5 (V)	70
8. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (S, MP)	71
9. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (SD)	71
10. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (V)	72
11. Översyn av riksnormen för försörjningsstöd, punkt 7 (S, MP, V)	73
12. Den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning, punkt 8 (MP, V)	74
13. Hemlöshet, punkt 9 (V)	74
14. Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation, punkt 10 (S)	75
15. Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation, punkt 10 (MP, V)	75
16. Synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga, punkt 11 (MP, V)	76

17. Barnombud m.m., punkt 13 (MP)	77
18. Barnombud m.m., punkt 13 (V)	77
19. Statistik över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp, punkt 14 (V)	78
20. LVU-utredningen, punkt 15 (S)	78
21. LVU-utredningen, punkt 15 (MP)	80
22. LVU-utredningen, punkt 15 (V)	81
23. Vårdnadsöverflyttning m.m., punkt 16 (MP, V)	82
24. Vårdnadsöverflyttning m.m., punkt 16 (SD)	83
25. Gemensamma mottagningar, punkt 18 (V)	83
26. Gemensamma mottagningar, punkt 18 (MP)	84
27. Stöd till medberoende, punkt 19 (S, MP, V)	85
28. Spelmissbruk, punkt 20 (MP, V)	85
29. Anhörigstöd, punkt 21 (MP, SD, V)	86
30. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (S)	87
31. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (MP)	87
32. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (V)	88
33. Dödsfallsutredningar, punkt 23 (V)	89
34. Familjerådgivning, punkt 25 (SD)	90
35. Adoption, punkt 26 (MP)	90
36. Adoption, punkt 26 (V)	91
Särskilda yttranden	92
1. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (V)	92
2. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (S)	92
3. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (V)	92
4. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (S)	93
5. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (MP)	93
6. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (SD)	93
7. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (V)	94
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	95
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	95
<i>Bilaga 2</i>	
Övrigt	110
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 27	110

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Översyn av socialpolitiken m.m.

1. Översyn av socialpolitiken m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 5 i denna del,

2013/14:So259 av Margareta Larsson (SD),

2013/14:So380 av Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (båda M),

2013/14:So440 av Josef Fransson och Mattias Karlsson (båda SD) och

2013/14:So486 av Shadiye Heydari och Cecilia Dalman Eek (båda S) yrkandena 1–3.

Reservation 1 (S, MP)

Reservation 2 (SD)

2. Tillgänglig socialtjänst m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 6 och

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 3 (MP, V)

3. Lex realia

Riksdagen avslår motion

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 4 (V)

4. Överflyttning av boende inom socialtjänsten

Riksdagen avslår motion

2013/14:So242 av Christer Akej (M).

Kunskap och kompetens

5. Kunskap och kompetens

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18,

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 4,

2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C),

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del och

2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP) yrkande 1.

Reservation 5 (MP)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

*Försörjningsstöd m.m.***6. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD)
yrkandena 1 och 2,

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 56.

Reservation 8 (S, MP)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V)

7. Översyn av riksnormen för försörjningsstöd

Riksdagen avslår motion

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 11 (S, MP, V)

8. Den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2013/14:So456 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18.

Reservation 12 (MP, V)

9. Hemlöshet

Riksdagen avslår motion

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 17.

Reservation 13 (V)

*Barn och unga***10. Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So303 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) och

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 46.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (MP, V)

11. Synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So251 av Annika Eclund och Emma Henriksson (båda KD)
yrkandena 1 och 2,

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 2 och

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD)
yrkande 2 i denna del.

Reservation 16 (MP, V)

12. Det allmännas ansvar när barn far illa

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So346 av Susanna Haby (M),

2013/14:So441 av Ellen Juntti (M),

2013/14:So575 av Pia Hallström (M),

2013/14:So603 av Hillevi Larsson (S) och

2013/14:So604 av Hillevi Larsson (S).

13. Barnombud m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So350 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (båda MP),

2013/14:So610 av Hillevi Larsson och Kerstin Haglö (båda S) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Reservation 17 (MP)

Reservation 18 (V)

14. Statistik över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp

Riksdagen avslår motion

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 15.

Reservation 19 (V)

15. LVU-utredningen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So277 av Anna Steele (FP),

2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S) yrkandena 1–3,

2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S),

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 6,

2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M),

2013/14:So420 av Bino Drummond (M),

2013/14:So484 av Lena Sommestad (S),

2013/14:So570 av Anders Åkesson (C) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11–13.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (MP)

Reservation 22 (V)

16. Vårdnadsöverflyttning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 11,

2013/14:So645 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1 och

2013/14:So658 av Mattias Karlsson (SD).

Reservation 23 (MP, V)

Reservation 24 (SD)

Missbruk

17. Tillgänglig missbruksvård m.m.

Riksdagen avslår motion

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 5.

18. Gemensamma mottagningar

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18.

Reservation 25 (V)

Reservation 26 (MP)

19. Stöd till medberoende

Riksdagen avslår motion

2013/14:So426 av Hannah Bergstedt (S) yrkande 3 i denna del.

Reservation 27 (S, MP, V)

20. Spelmissbruk

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So340 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:Kr214 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5.

Reservation 28 (MP, V)

Anhörigstöd

21. Anhörigstöd

Riksdagen avslår motion

2013/14:So636 av Kerstin Nilsson m.fl. (S).

Reservation 29 (MP, SD, V)

Våld i nära relationer

22. Stöd till och skydd för brottsoffer

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11, 17 och 19,

2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S),

2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP),

2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) och

2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S).

Reservation 30 (S)

Reservation 31 (MP)

Reservation 32 (V)

23. Dödsfallsutredningar

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 3–6 och

2013/14:So640 av Carina Ohlsson m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 33 (V)

24. Tillsyn

Riksdagen avslår motion

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 1.

Familjerådgivning

25. Familjerådgivning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So398 av Emma Henriksson och Stefan Svanström (båda KD) yrkandena 2–5 och

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 1.

Reservation 34 (SD)

Adoption

26. Adoption

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10 samt

2013/14:So365 av Jan-Evert Rådström och Christian Holm (båda M).

Reservation 35 (MP)

Reservation 36 (V)

Socialtjänstfrågor - förenklad behandling

27. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 6 mars 2014

På socialutskottets vägnar

Anders W Jonsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders W Jonsson (C), Lena Hallengren (S), Saila Quicklund (M), Margareta B Kjellin (M), Christer Engelhardt (S), Helena Bouveng (M), Ann Arleklo (S), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Maria Lundqvist-Brömster (FP), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Magnus Sjö Dahl (KD) och Karin Östring Bergman (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 145 motionsyrkanden om socialtjänst från den allmänna motionstiden 2013. Av dessa behandlas 56 motionsyrkanden förenklat eftersom de rör frågor som tidigare behandlats av riksdagen under valperioden, se bilaga 2. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Översyn av socialpolitiken m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om översyn av socialpolitiken, tillgänglig socialtjänst och överflyttning av boende inom socialtjänsten m.m.

Jämför reservationerna 1 (S, MP), 2 (SD), 3 (MP, V) och 4 (V) samt särskilt yttrande 1 (V).

Motionerna

Översyn av socialpolitiken m.m.

I motion 2013/14:So486 av Shadiye Heydari och Cecilia Dalman Eek (båda S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en grundlig översyn av socialpolitiken. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att ett socialpolitiskt handlingsprogram för 2000-talet bör tas fram. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att folkrörelser och expertis bör bjudas in att bidra genom att påverka metoder och utövande. Motionärerna anför att framtidens socialpolitik måste vara brett förankrad, bygga på ett både evidens- och kunskapsbaserat synsätt baserat på forskning och praktiska erfarenheter och kunskaper.

I kommittémotion 2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om att kommuner, landsting och regioner bör ges ett avgörande inflytande inför extern etablering inom bl.a. socialtjänsten. Motionärerna anför att kommunerna bör ges möjlighet att kunna begränsa upphandling av välfärdstjänster enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om valfrihetssystem (LOV) till icke vinstdrivande organisationer. Eftersom berörda kommuner, landsting och regioner får svara för finansieringen av externa utförare inom hälsovården och socialtjänsten enligt LOV är det rimligt att dessa huvudmän får ett avgörande inflytande över etableringen av verksamheter de får betala för.

I motion 2013/14:So259 av Margareta Larsson (SD) begärs ett tillkännagivande om att verka för ett förstatligande av socialtjänsten. Motionären anför att socialtjänster i olika kommuner hanterar ärenden på olikartat sätt. Kommunerna ska ha förmåga att leva upp till sitt ansvar och det är särskilt viktigt att barn som utsätts för vanvård och övergrepp ska ha ett likvärdigt skydd i hela riket.

I motion 2013/14:So440 av Josef Fransson och Mattias Karlsson (båda SD) begärs ett tillkännagivande om att familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön

omsorg. Motionärerna anför att grön omsorg innebär vård, rehabilitering och daglig verksamhet på landet. Olika aktiviteter kan t.ex. vara snickeri, hantverk, bakning, vård av djur och växter, skogsdrift och vård av kulturlandskapet.

I motion 2013/14:So380 av Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (båda M) begärs ett tillkännagivande om att öka kunskapen om och användandet av samhällsekonomiska analyser i sociala sammanhang. Motionärerna anför att socioekonomiska beräkningar skulle ge politiker och ansvariga tjänstemän bättre beslutsunderlag för att vidta rätt åtgärder och i rätt tid.

Tillgänglig socialtjänst m.m.

I kommittémotion 2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om en tillgänglig socialtjänst. Motionärerna anför att det är ytterst viktigt att socialtjänsten eller andra aktörer kan erbjuda professionellt stöd och insatser på ett tillgängligt sätt. Socialtjänsten måste ha tillräckligt med personal för att ha tid och kraft att upptäcka tidiga signaler och för förebyggande arbete.

I motion 2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att tydliggöra de regelverk som berör EU-migranter och uppdragen till myndigheter och organisationer. Motionärerna anför att det behövs en utredning som förtydligar socialtjänstens ansvar för alla personer som vistas i kommunen, inklusive hemlösa personer utan uppehållstillstånd i Sverige.

Lex realia

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa lex realia. Motionärerna anför att socialtjänsten möter strukturella problem som resultat av nedmonterade trygghetssystem och ökade klyftor. Lex realia innebär en skyldighet och rättighet för socialtjänstarbetaren att uttrycka sin professionella bedömning när det gäller situationer kring enskilda personer, konsekvenser av politiska beslut, förändringar och utvecklingstendenser.

Överflyttning av boende inom socialtjänsten

I motion 2013/14:So242 av Christer Akej (M) begärs ett tillkännagivande om möjligheten att se över regelverket om överflyttning av boende inom socialtjänsten. Motionären anför att vissa kommuner har sett en möjlighet att bli av med sina sociala kostnader genom att flytta över ärenden till en annan kommun.

Gällande rätt

Enligt 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, ska samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Vidare anføres i paragrafen att socialtjänsten under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation ska inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska vidare bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Enligt 2 kap. 1 § första stycket SoL svarar varje kommun för socialtjänsten i sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser om bistånd i den lagen (2 kap. 1 § tredje stycket SoL).

Den 1 maj 2011 infördes ett nytt 2a kapitel i SoL angående ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt SoL (samt vissa bestämmelser i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, prop. 2010/11:49, bet. 2010/11:SoU12, rskr. 2010/11:202). Avsikten var att undvika oklarheter om kommunernas ansvar för stöd- och hjälpinsatser när personer vistas i en annan kommun än den de bor i, t.ex. under en semester eller studieperiod. Bestämmelserna reglerar vistelse- och bosättningskommunernas respektive ansvar. Tanken är att en och samma kommun så långt möjligt ska ha det samlade ansvaret för den hjälp och det stöd som individen är i behov av, och bestämmelserna innebär att bosättningskommunen ska ansvara för stöd- och hjälpinsatser oavsett om personen under en längre eller kortare period vistas i en annan kommun. Vistelsekommunen blir skyldig att i vissa fall, mot ekonomisk ersättning, hjälpa bosättningskommunen med utredningar och att utföra beslut. Detta är aktuellt när äldre personer, personer med en funktionsnedsättning eller allvarligt sjuka har behov av hjälp och stöd för att kunna vistas en kortare tid i en annan kommun. Närmare bestämmelser om överflyttning av ärenden från en kommun till en annan finns i 2 a kap. 10–12 §§ SoL.

Av 3 kap. 3 § SoL framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och att det för utförande av socialnämndens uppgifter ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Det framgår vidare att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Av 14 kap. SoL framgår att var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd bör anmäla detta till nämnden. Var och en som fullgör uppgifter inom

socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten. Ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, ska dokumenteras, utredas och avhjälpas eller undanröjas utan dröjsmål. Ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande, ska snarast anmälas till Socialstyrelsen (se 14 kap. 1–3 och 6–7 §§ SoL).

Tidigare behandling

Senast i betänkande 2012/13:SoU11 Socialtjänstfrågor behandlade utskottet motioner om parlamentarisk utredning inom socialpolitikens område. Utskottet uttalade då följande (1 res. S, MP, V).

Utskottet noterar och ser positivt på det fortlöpande arbetet inom socialtjänstlagens område i form av exempelvis kompletterande lagstiftning i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. I somras beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av bestämmelserna i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Vissa frågor som berör socialtjänstlagen ingår i uppdraget. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna [...]. Motionerna avstyrks.

Ett motionsyrkande om myndighetsstrukturen för tillsyn av hälso- och sjukvård och socialtjänst behandlade utskottet i betänkande 2012/13:SoU5. Utskottet uttalade då följande (s. 10–11, 1 res. S).

Tillsynen över hälso- och sjukvården och socialtjänsten är sedan den 1 januari 2010 samordnad och utövas av Socialstyrelsen. På så vis har förutsättningarna för att nå en enhetlig och samordnad tillsyn på området förbättrats. En väl fungerande tillsyn är viktig för att säkerställa att såväl kvinnor som män får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med gällande lagar, förordningar och föreskrifter. Utskottet anser att tillsynen över hälso- och sjukvården och socialtjänsten behöver stärkas och bli mer kraftfull. Inte minst den ökade mångfalden och förändringstakten gör att det är viktigt att kvaliteten i verksamheterna följs noga och att eventuella problem åtgärdas effektivt, oberoende av om verksamheterna bedrivs i kommunal eller enskild regi. Tillsyn kräver integritet, tydlighet och likabehandling gentemot tillsynsobjekten. Utskottet delar regeringens uppfattning att det bör finnas en tydlig gränslinje mellan å ena sidan kunskapsutveckling, bidragsgivning och normering och å andra sidan tillsyn. Därför bör en renodlad tillsynsmyndighet nu överta tillsynsansvaret för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Utskottet ställer sig alltså bakom de föreslagna lagändringarna. Motion [...] avstyrks.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2014 (s. 174) anför regeringen att alla som får vård och omsorg ska kunna känna sig trygga och säkra. En väl fungerande tillsyn är avgörande för detta. Regeringen anför vidare att omsorgen om de äldre ska utformas med människovärdet i centrum och målet är att det ska finnas tillgång till vård och omsorg som är anpassad efter den äldres behov. Regeringen noterar även att barn och unga i samhällsvård är en sårbar grupp och regeringen anser att det är särskilt viktigt att värna deras trygghet och säkerhet. Nya bestämmelser i SoL trädde i kraft den 1 januari 2013 som syftar till att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Socialtjänstens ansvar för barn som placerats utanför det egna hemmet har därigenom tydliggjorts. När vård ges i ett familjehem eller i ett hem för vård och boende (HVB) ska socialnämnden numera utse en särskild socialsekreterare som ska ansvara för kontakterna med barnet eller den unge, som ska besöka barnet eller den unge regelbundet och i den omfattning som är lämplig utifrån barnets och den unges behov och önskemål. Socialtjänsten har även ansvar för att utbilda och stödja familjehemmen samt ingå avtal där ansvarsfördelningen ska framgå.

I budgetpropositionen framhåller regeringen att överenskommelsen om att utveckla en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten har bidragit till att utveckla regionala stödstrukturer som ska ge kommunerna och landstingen förutsättningar att kunna bedriva ett gemensamt, praktiskt verksamhetsstöd. Insatserna sker i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting. Under 2014 kommer regeringen att ge fortsatt stöd till dessa insatser. Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag presenterat en vägledning för huvudmännens arbete med att stärka brukarperspektivet. Regeringen anför att det omfattande arbete som under flera år har bedrivits med att utveckla öppna jämförelser kommer att fortsätta. Målsättningen är att det vid utgången av 2014 ska finnas lättillgängliga, aktuella, ändamålsenliga och tillförlitliga jämförelser av socialtjänstens kvalitet, resultat och effektivitet.

Regeringen anför vidare i budgetpropositionen för 2014 att det är viktigt att fortsätta arbeta för att det ska finnas en mångfald av utförare inom välfärdssektorn, och särskilt viktigt är att skapa möjligheter för fler aktörer från den idéburna sektorn. Tillväxtverket har regeringens uppdrag att genomföra riktade insatser inom rådgivning och utbildning i syfte att främja tillväxt och nyföretagande av idéburet företagande som bedrivs med stöd av lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). En överenskommelse har träffats 2008 mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting. Regeringen kommer att fortsätta att verka för att intentionerna i denna överenskommelse får ökat genomslag, bl.a. genom att identifiera och undanröja hinder för att idé-

burna organisationer ska kunna bidra till en ökad mångfald i utbudet av välfärdstjänster. Statliga medel har avsatts för att stimulera fler kommuner att införa och vidareutveckla ett valfrihetssystem även under 2014.

En särskild utredare har haft regeringens uppdrag att analysera och utvärdera effekterna av införandet av LOV och förslaget den 16 januari 2014 i betänkandet Framtida valfrihetssystem inom socialtjänsten (SOU 2014:2) bl.a. följande i syfte att skapa utökad valfrihet:

- I SoL föreskrivs att alla kommuner ska skapa förutsättningar för brukarna att välja utförare av hemtjänst.
- Kommunen beslutar själv vilka delar av hemtjänsten som ska omfattas av möjligheten att välja.
- Kommunen väljer själv vilket upphandlingssätt som ska användas för att uppnå valfrihet.
- De kommuner som inte tidigare ansökt om stimulansbidrag för att förbereda och utveckla valfrihetssystem ska kunna ansöka om bidrag. Även kommuner som tidigare fått stimulansbidrag men som därefter beslutat att inte införa valfrihetssystem ska kunna få del av medlen.

Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar bedömningen att alla som får vård och omsorg ska kunna känna sig trygga och säkra. En väl fungerande tillsyn är avgörande för detta. Utskottet ser positivt på arbetet med att utveckla en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten och att det omfattande arbete som har bedrivits med att utveckla öppna jämförelser kommer att fortsätta. Målsättningen är att det vid utgången av 2014 ska finnas lättillgängliga, aktuella, ändamålsenliga och tillförlitliga jämförelser av socialtjänstens kvalitet, resultat och effektivitet.

Utskottet anser att det är viktigt att människor har möjlighet att påverka sin situation genom att själva kunna välja vem som ska utföra de välfärdstjänster som de behöver. Utskottet välkomnar därför det pågående arbetet för att det ska finnas en mångfald av utförare inom välfärdssektorn och för att skapa möjligheter för fler aktörer från den idéburna sektorn. Tillväxtverket har i uppdrag att utföra rådgivnings- och utbildningsinsatser, och statliga medel har avsatts för att stimulera fler kommuner att införa och vidareutveckla valfrihetssystem. En utredare lade i januari 2014 fram förslag för att skapa utökad valfrihet (SOU 2014:2). Beredningen av förslaget bör inte föregripas. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna 2013/14:Fi271 (S) yrkande 5 i denna del, 2013/14:So259 (SD), 2013/14:So380 (M), 2013/14:So440 (SD) och 2013/14:So486 (S) yrkandena 1–3. Motionerna avstyrks.

Utskottet konstaterar att varje kommun svarar för att socialtjänsten inom sitt område har det yttersta ansvaret enligt socialtjänstlagen (SoL) för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. SoL hänvisar till de

särskilda bestämmelserna i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande. Utskottet instämmer i vad som anförs i motion 2013/14:So664 (MP) yrkande 13 om vikten av att socialtjänsten eller andra aktörer kan erbjuda ett professionellt stöd och insatser på ett tillgängligt sätt. Något initiativ från riksdagen behövs dock inte med anledning av den motionen eller av motion 2013/14:So241 (MP) yrkande 6. Motionerna avstyrks.

Utskottet delar inte bedömningen i motion 2013/14:So616 (V) yrkande 1. Motionen avstyrks.

SoL reglerar ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp och överflyttning av ärenden från en kommun till en annan. Utskottet anser inte att något initiativ behövs med anledning av motion 2013/14:So242 (M). Motionen avstyrks.

Kunskap och kompetens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kunskap och kompetens.

Jämför reservationerna 5 (MP), 6 (SD) och 7 (V).

Motionerna

I motion 2013/14:So339 av Agneta Luttrupp och Mats Pertoft (båda MP) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om en övergripande kompetenshöjning inom socialtjänsten. Motionärerna anför att målet för kompetenshöjningen är att förhindra alltför långdragna utredningar, att ge elever rätt stöd i skolan, undvika felaktiga omhändertaganden och olyckliga polisanmälningar och straffpåföljder.

I motion 2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del begärs ett tillkännagivande om att öka kompetensen hos myndigheter och organisationer som möter barn vars föräldrar skilt sig.

I kommittémotion 2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) begärs i yrkande 18 ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att sammanställa läget för papperslösa kvinnor och deras våldsutsatthet.

I motion 2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C) begärs ett tillkännagivande om ökad kompetens inom socialtjänsten om sexuellt exploaterade barn.

I motion 2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om ökad kunskap om sambanden mellan våld mot djur och våld mot människa och djur som kvarhållande faktor i ett destruktivt förhållande. Motionärerna anför att det är angeläget att personal inom socialtjänst och kvinnojourer har med sig kunskapen om

sambandet mellan misshandel av djur och misshandel av människa, då djur precis som barn kan användas som kvarhållande faktor i ett destruktivt förhållande.

Gällande rätt

Av 3 kap. 3 § SoL framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Socialstyrelsen har tagit fram kompetensbeskrivningar som rör socialtjänstens arbete med barn och unga. Dessa har legat till grund för enhetliga kompetenskrav för personal vid handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga i form av kompetensbeskrivningar som allmänna råd (SOSFS 2006:14). I de allmänna råden anges bl.a. ett antal kunskapsområden samt beskrivningar av vad som kännetecknar ett professionellt förhållningssätt.

Utöver vad som följer av 2006 års allmänna råd finns i Socialstyrelsens föreskrifter om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende (SOSFS 2012:11), allmänna råd om vilken kunskap personalen bör ha när det gäller de särskilda behov som barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende kan ha samt om arbetssätt och behandlingsmetoder i vården av barn och unga som är baserade på bästa tillgängliga kunskap.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om kompetens och utbildning för personal som arbetar med barn behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU4. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 42–43, 2 res. S, V).

Inledningsvis konstaterar utskottet att det på området kompetens för personer som arbetar inom barn- och ungdomsvård finns ett relativt omfattande regelverk.

Socialsekreterare som arbetar inom den sociala barn- och ungdomsvården har ett komplicerat och ansvarsfullt arbete. Arbetet med att säkerställa att barn och ungdomar inte far illa innebär ofta svåra bedömningar, som kan vara livsavgörande för de barn, ungdomar och föräldrar som berörs. Att socialsekreterare som arbetar med dessa uppgifter har tillräcklig kompetens och erfarenhet för att klara uppgifterna är angeläget, bl.a. med tanke på föräldrars och barns behov av rättssäkerhet och kvalitet i verksamheten.

Mot denna bakgrund ser utskottet positivt på att regeringen avser att ge ett uppdrag där myndigheter ska samarbeta för att främja och stödja kunskapsutveckling och öka tillgänglighet för barn och unga. Satsningen ska bl.a. leda till ökad kompetens för personer som arbetar med myndighetsutövning inom den sociala barn- och ungdomsvården. När det gäller satsningen på ökad kompetens avser regeringen också att ta fram ett underlag i syfte att stärka huvudmännens arbete inom detta område och att till detta koppla ett prestationsbaserat bidrag. [...]

Motionerna [...] får med det anförda anses åtminstone delvis tillgodosedda och avstyrks.

Motionsyrkanden om kunskap och kompetens i samband med våld mot närstående i nära relationer behandlades av utskottet i betänkande 2012/13: SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 41, 2 res. S, V, MP).

Utskottet konstaterar att Socialstyrelsen har utarbetat allmänna råd och en handbok i fråga om socialtjänstens arbete med våld mot närstående och att arbete för att ta fram nya föreskrifter och allmänna råd pågår. Socialstyrelsen har också utarbetat utbildningsmaterial för socialtjänsten. Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet kommer under våren 2013 att redovisa sin utvärdering av de utbildningsinsatser som har genomförts inom handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer m.m. I den nationella samordnarens uppdrag berörs också kompetensfrågor. Utskottet anser att det pågående arbetet bör avvaktas. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna [...] Motionerna avstyrks.

Pågående arbete

Utbildning inom den sociala barn- och ungdomsvården m.m.

Riksdagen har beslutat att införa krav på behörighet för att få utföra vissa uppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvården fr.o.m. den 1 juli 2014 (prop. 2012/13:175, bet. 2013/14:SoU2, rskr. 2013/14:140). Socialnämnden ska då använda handläggare som har svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan eller som har en erkänd utländsk utbildning. Syftet med att reglera behörighet är att skapa en långsiktig garanti för att arbetsuppgifter utförs av personal med viss formell kompetens och att förutsättningarna för att barn och unga får lämpliga insatser därigenom ökar. För att Socialstyrelsen ska hinna förbereda genomförandet beslutades att lagändringen ska börja gälla den 1 juli 2014 i stället för den 1 januari 2014 som regeringen föreslagit. Socialutskottet avstyrkte motionsyrkanden om utbildning inom den sociala barn och ungdomsvården och anförde följande (s. 20–21, 1 res. MP, V)

Handläggning av ärenden och insatser inom socialtjänsten ska enligt utskottet vara av god kvalitet. Socialsekreterarnas kompetens för och kunnande om de insatser och behandlingar som erbjuds är viktiga förutsättningar för att socialtjänsten ska kunna bedrivas på ett professionellt sätt. För handläggare inom den sociala barn- och ungdomsvården är detta särskilt viktigt. Utskottet anser att det finns ett behov av ytterligare reglering som kan öka möjligheterna för att den som vänder sig till socialtjänsten möts av personal med adekvat utbildning. Det finns redan i dag reglerat i lag att personalen ska ha viss kompetens, och utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om en förstärkning av dessa bestämmelser i form av reglering av vissa arbetsuppgifter. Socialnämnden ansvarar för att den handläggare som självständigt utför sådana arbetsuppgifter har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

Genom att tydliggöra vilken kompetens som behövs för detta arbete ökar förutsättningarna för att barn och unga får lämpliga insatser av god kvalitet. [...]

Av dessa skäl ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till den nya bestämmelsen i 3 kap. 3 a § första stycket socialtjänstlagen. Utskottet ställer sig också bakom förslaget till andra stycket i samma bestämmelse och anser att detta är tillräckligt tydligt och väl avvägt.

Motionerna [...] avstyrks.

Även i övrigt ställer sig utskottet bakom regeringens lagförslag i denna del.

Av budgetpropositionen för 2014 (s. 179) framgår att ett förslag från Socialstyrelsen om trygg och säker vård för barn och unga bereds inom Regeringskansliet inom ramen för arbetet med att kvalitetsutveckla den sociala barn- och ungdomsvården. Enligt regeringens bedömning behövs bl.a. kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. Regeringen avser därför att ge stöd för samordning och spridning av kunskap mot våld mot barn. I budgetpropositionen (s. 180) anges vidare att regeringen för att stärka och stödja kommunerna i sitt arbete med kompetensutveckling av personal inom den sociala barn- och ungdomsvården har beslutat om en långsiktig satsning under 2013–2016. Under 2013 har Socialstyrelsen fått i uppdrag att fördela särskilda medel för att stärka kommunernas arbete med att utveckla kompetensen inom den sociala barn- och ungdomsvården. Uppdraget ska slutredovisas den 30 maj 2014.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anser i rapporten Vad har vi sett? Resultat från inspektioner 2010–2013 av HVB för barn och unga m.m. som publicerades i december 2013 att det behövs en standardiserad grundutbildning för personal på HVB och även rekommendationer för vilken utbildning som är lämplig för dem som arbetar med behandling av barn och ungdomar på HVB. Det finns även, enligt IVO, behov av ett kunskapsstöd för HVB när det gäller arbetssätt och metoder (resultaten av inspektionerna vidareutvecklas i nästa avsnitt).

I regeringens skrivelse 2013/14:87 Ett stärkt föräldrastöd (s. 46) anges att det kan finnas ett behov av att komplettera samhällets insatser till föräldrar och barn i samband med separation genom att utveckla en modell för tvärprofessionell samverkan. Mot den bakgrunden lämnade regeringen 2012 ett uppdrag till Socialstyrelsen om en förstudie angående förutsättningar för att pröva en försöksverksamhet med s.k. separationsteam på en rad olika orter i landet. Det övergripande målet för en sådan försöksverksamhet borde enligt regeringens mening vara att i möjligaste mån minska risken för att barn skadas av konflikter mellan föräldrarna och säkerställa att barnets rättigheter, behov och intressen synliggörs och tillgodoses i samband med en separation. Socialstyrelsen lämnade sin återrapportering till regeringen i januari 2013 och frågan bereds nu i Regeringskansliet.

I budgetpropositionen för 2014 (s. 185) konstateras att socialtjänstens verksamhet för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld har utvecklats positivt de senaste åren. Riksdagens budgetbeslut innebär att även under 2014 satsas 109 miljoner kronor i utvecklingsmedel till kommuner och ideella föreningar för att utveckla ett nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:SoU1, rskr. 2013/14:125–126). Inom ramen för Socialstyrelsens långsiktiga uppdrag att

utveckla socialtjänstens arbete med stöd till brottsoffer har man tagit fram utbildningsmaterial i syfte att öka kompetensen hos personalen. Utbildningsmaterialet har särskild fokus på bl.a. kvinnor med missbruksproblem, kvinnor med funktionsnedsättning samt utbildningsmaterial om kvinnor med utländsk bakgrund.

Under 2013 har Socialstyrelsen, tillsammans med länsstyrelserna, lämnat kunskaps- och metodstöd till kommunerna i deras arbete med våldsut-satta kvinnor och barn som bevittnat våld. Regeringen anger vidare i budgetpropositionen för 2014 att det kunskapsstöd som Socialstyrelsen har tagit fram sprids till kommunerna via länsstyrelsernas utvecklingsledare. Regeringen noterar även att Socialstyrelsen har tagit fram ett meddelandeblad som ska klargöra reglerna för socialnämndens respektive den enskilda utförarens ansvar när utförandet av en insats har lämnats över till en enskild verksamhet.

I samband med att regeringen beslutade om direktiv för den nationella samordnaren för våld i nära relationer gav regeringen Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att göra en nationell kartläggning av brott i nära relationer. Datainsamlingen ska ske inom ramen för den nationella trygghetsundersökningen (NTU) och genom andra källor där uppgifter om brott i nära relationer, dödligt våld och våld mot kvinnor finns. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2014 och i Brå:s uppdrag ingår att samarbeta med den nationella samordnaren.

I IVO:s rapport Våldsut-satta kvinnor och barn som har bevittnat våld, som publicerades den 6 februari 2014, noteras bl.a. att ett problem är att flera kommuner i stor omfattning, utan utredning och biståndsbeslut, hänvisar kvinnor och barn till serviceinsatser. IVO ställer krav på att socialnämnderna utreder, dokumenterar och följer upp insatserna på kort och lång sikt. Det finns därför behov av att förbättra kvaliteten och kompetensen inom kommunernas arbete. IVO kommer under 2014 genom uppföljande tillsynen inom området att kontrollera att gällande bestämmelser följs och att brister har åtgärdats.

I den nationella samordnarens uppdrag i fråga om våld i nära relationer ingår att samråda med berörda aktörer samt bidra till att befintlig kunskap på området sprids och får bättre genomslag i praktiska verksamheter.

Utskottets ställningstagande

Handläggningen av ärenden och insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, och för utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Socialnämnden ska fr.o.m. den 1 juli 2014, för vissa uppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvården, använda handläggare som har svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan eller som har en erkänd utländsk utbildning. Syftet med att reglera behörigheten är att

skapa en långsiktig garanti för att arbetsuppgifter utförs av personal med viss formell kompetens. Förutsättningarna för att barn och unga får lämpliga insatser ökar därigenom.

Utskottet konstaterar att arbete pågår i fråga om kunskap och kompetens inom socialtjänsten vid Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg samt inom ramen för uppdraget till den nationella samordnaren för våld i nära relationer. Resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna 2013/14:So249 (V) yrkande 18, 2013/14:So339 (MP) yrkande 4, 2013/14:So355 (C), 2013/14:So666 (SD) yrkande 2 i denna del och 2013/14:So671 (FP) yrkande 1. Motionerna avstyrks.

Försörjningsstöd m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om prestationskrav för ekonomiskt bistånd, översyn av riksnormen, den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning samt hemlöshet m.m.

Jämför reservationerna 8 (S, MP), 9 (SD), 10 (V), 11 (S, MP, V), 12 (MP, V) och 13 (V).

Motionerna

Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m.

I motion 2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att se över socialtjänstlagen för att införa tydliga nationella prestationskrav i samband med utbetalning av försörjningsstöd. Vidare begär motionärerna ett tillkännagivande om att erbjuda högre försörjningsstöd till dem som väljer att deltidsarbeta men inte får en lön som överstiger ett 100-procentigt försörjningsstöd (yrkande 2).

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om förbud mot krav på motprestationer för ekonomiskt bistånd, utöver att stå till arbetsmarknadens förfogande.

I kommittémotion 2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) begärs i yrkande 56 ett tillkännagivande om vad som anförs om ekonomiskt bistånd. Motionärerna anför bl.a. att för att komma till rätta med den negativa utvecklingen när det gäller ekonomiskt bistånd bör regeringen inrikta sig på att bedriva en aktiv jobbpolitik och bl.a. stimulera kommunernas arbete med att ge rätt stöd till de människor som har ekonomiskt bistånd.

I motion 2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till införandet av mindre, sociala lån genom socialtjänsten. Motionären anför att sociala lån, som

framgångsrikt införts i några kommuner i Finland, är ett bra alternativ till dagens snabbblån då det handlar om en professionell prövning av varje sökande genomförd av personer med god kompetens.

Översyn av riksnormen för försörjningsstöd

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att möjligheten att inkludera dator, mjukvara samt bredbandskostnader i riksnormen för försörjningsstöd bör ses över.

Den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2013/14:So456 Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning bör ses över. Motionärerna anför bl.a. att anhöriga många gånger tvingas bidra ekonomiskt varje månad för att klara kostnader för hyran i gruppboende, vardagsutgifter m.m.

Hemlöshet

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om övertagande av bostadskontrakt. Motionärerna anför att många kommuner hyr ut lägenheter med olika specialkontrakt, vanligtvis andrahandskontrakt, till personer som är utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden. Denna s.k. sekundära bostadsmarknad ska inte öka för att bostadsföretagen vägrar låta människor med små ekonomiska möjligheter ta över kontraktet. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om bostadssituationen för EU-medborgare. Motionärerna noterar att Stadsmissionen rapporterar att stora delar av hemlösheten är dold och att denna bl.a. består av EU/EES-medborgare som inte hittar arbete i Sverige.

Gällande rätt

Enligt 4 kap. 1 § SoL har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Ekonomiskt bistånd innefattar dels försörjningsstöd, dels bistånd till livsföringen i övrigt. Enligt 4 kap. 3 § SoL får försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

- livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och tv-avgift
- boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första punkten ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en norm som gäller för hela riket (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta. Med bistånd till livsföringen i övrigt avses ersättning för kostnader som ingår i en skälig levnadsnivå, men som inte förekommer så ofta som exempelvis kostnad för läkarvård, tandvård, glasögon, hemutrustning och flyttning m.m. Riksnormen fastställs årligen av regeringen.

Socialstyrelsen har i rapporten Kartläggning om skälig levnadsnivå tittat särskilt på förekomsten av riktlinjer i de lokala styrdokumenterna som gäller innehav, inköp och bistånd till dator, internet och bredbandsuppkoppling. Rapporten lämnar inte några förslag till åtgärder. Det framgår av rapporten att en stor majoritet av styrdokumenterna (69 procent) inte nämner dator eller internet alls. En knapp tiondel av dokumenterna tar upp frågan om dator och internet men anger samtidigt att det inte är ett behov som berättigar till ekonomiskt bistånd. I vissa fall citeras Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd: ”Kostnader för internetanvändning ingår inte i skälig levnadsnivå.” I rapporten påpekas i detta sammanhang att Socialstyrelsen inte har angett att behov av dator m.m. inte skulle ingå i skälig levnadsnivå, utan endast konstaterat att det inte ingår i behovsposten i riksnormen. Av rapporten framgår vidare att i en mindre del (7 procent) godkänns dator, innehav eller bistånd till inköp, men med tydliga begränsningar som t.ex. att det endast gäller vissa barnfamiljer eller att det endast kan avse en begagnad dator. Slutligen framgår att ca 15 procent av styrdokumenterna medger att tillgång till dator eller internet ingår i en skälig levnadsnivå och att detta behov berättigar till ekonomiskt bistånd. I många fall gäller det främst barnfamiljer, och kopplingen till skälig levnadsnivå anges tydligt vara att tillgång till dator och internet är ett krav för att barn och unga ska klara dagens skolarbete samt att det innebär en risk att barn och unga som inte har tillgång till detta får en, i jämförelse med andra, bristande it-kompetens. Det anges också att det för dagens unga finns möjlighet att umgås med andra via sociala medier.

Reglerna i SoL ändrades den 1 juli 2013 för att öka möjligheterna för personer med ekonomiskt bistånd att försörja sig själva genom arbete. Samtidigt ökade socialtjänstens möjligheter att stimulera, uppmuntra och stödja dessa personer till egen försörjning. De nya reglerna innebär att när socialtjänsten räknar ut om ett hushåll har rätt till ekonomiskt bistånd, ska inte hela arbetsinkomsten räknas in. För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska bara 75 procent av arbetsinkomsterna räknas in. Beräkningsregeln ska gälla under två år (4 kap. 1 b § SoL). Vidare fick socialnämnden ökade möjligheter att hänvisa en biståndsmottagare till praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Detta gäller om Arbets-

förmedlingen inte har kunnat erbjuda personen någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd (4 kap. 4 § SoL). När socialtjänsten räknar ut om ett hushåll har rätt till ekonomiskt bistånd kan hemmavarande barns och skolungdomars arbetsinkomster räknas in. Gränsen för när socialtjänsten får ta hänsyn till arbetsinkomsterna höjdes från ett halvt prisbasbelopp till ett helt prisbasbelopp per kalenderår (4 kap. 1a § andra stycket SoL).

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat bl.a. motionsyrkanden om motprestationer för ekonomiskt bistånd m.m. i betänkande 2012/13:SoU22. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 10, 2 res. MP och V).

Utskottet välkomnar propositionen. För många av de som får ekonomiskt bistånd är arbetslöshet ett vanligt skäl till behovet av bistånd. Med de nuvarande reglerna skulle biståndsmottagare i vissa fall inte tjäna något på att jobba eller på att utöka sin arbetstid. Förslaget om jobbstimulans är en del av regeringens övergripande mål att få fler personer i arbete och minska utanförskapet. Utskottet ställer sig bakom förslaget till ny bestämmelse om jobbstimulans i 4 kap. 1 b § socialtjänstlagen. Därmed avstyrks motion [...].

Utskottet ser även positivt på att regeringen uppmuntrar barn och skolungdomar i familjer med ekonomiskt bistånd att få erfarenhet av arbetslivet under studietiden och tjäna egna pengar. Kontakt med arbetslivet under studietiden underlättar möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden efter avslutad skolgång. Utskottet stöder de föreslagna lagändringarna i 4 kap. 1 a § socialtjänstlagen att gränsen för när socialnämnden får beakta hemmavarande barns och ungdomars arbetsinkomster vid bedömningen av rätten till bistånd höjs från ett halvt prisbasbelopp till ett prisbasbelopp per kalenderår.

Utskottet vill framhålla vikten av att personer, oavsett ålder, som har försörjningsstöd och inte har kunnat erbjudas lämpliga arbetsmarknadspolitiska insatser får tillgång till kompetenshöjande insatser för att utveckla möjligheterna till självförsörjning. [...] Utskottet ställer sig bakom de föreslagna lagändringarna i 4 kap. 4 § socialtjänstlagen. Därmed avstyrks motionerna [...].

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om att inkludera dator, mjukvara och bredbandskostnader i riksnormen i betänkande 2012/13:SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 23, 2 res. S, V, MP).

När det gäller frågan om huruvida kostnad för internetabonnemang och dator bör ingå i riksnormen för ekonomiskt bistånd har utskottet noterat Socialstyrelsens rapport, Kartläggning om skälig levnadsnivå, som bygger på en kartläggning av kommunernas styrdokument när det gäller beviljande av ekonomiskt bistånd. Av rapporten framgår att det förekommer att de kommunala styrdokumenterna medger att tillgång till dator och internet ingår i en skälig levnadsnivå och berättigar till ekonomiskt bistånd samt att detta i många fall gäller barnfamiljer. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna [...] Motionerna avstyrks.

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om insatser mot hemlöshet m.m. i betänkande 2012/13:1. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 100, 3 res. S, SD, V).

Frågor om hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden är både ett socialpolitiskt och ett bostadspolitiskt problem som kräver insatser och samverkan mellan olika aktörer. Av Socialstyrelsens kartläggning av hemlösheten 2011 framgår att hemlösheten har ökat i alla hemlöshetssituationer sedan mätningen 2005. Utskottet ser därför positivt på att regeringen har utsett en nationell hemlöshetssamordnare för perioden 2012–2013. Denne ska i en nationell dialog ge kommunerna stöd med att skapa en långsiktig hållbar struktur och fungerande rutiner i arbetet med att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Syftet med uppdraget är att hemlösheten på sikt ska minska genom att man främjar att kommuner utvecklar uthålliga strukturer i arbetet, tillsammans med berörda parter. Uppdragets mål är att samordnaren tillsammans med respektive kommun ska komma fram till hur arbetet för att motverka hemlöshet ska samordnas bättre för att förebygga hemlöshet och undvika vräkningar. Vid sitt besök i utskottet har samordnaren redogjort för hur han hittills besökt 45 kommuner. I mötena deltar även företrädare för inte bara socialtjänsten och kommunstyrelsen utan också fastighetsägare och företrädare för bostadsbolag, Kronofogdemyndigheten, polisen och frivilligorganisationer m.fl. Här förs en dialog om hur man lokalt kan arbeta för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden, och hur man kan samordna för att på ett bättre sätt förebygga att personer blir hemlösa och förebygga vräkningar. Det vräkningsförebyggande arbetet har hög prioritet. Samordnaren träffar överenskommelser om mål som följs upp vid ett andra möte. Utskottet har vidare noterat uppdraget till länsstyrelserna om att stödja kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet. I samband med att länsstyrelserna stöder kommunerna med planeringen av bostadsförsörjningen ska länen analysera hur kommunerna beaktar arbetet mot hemlöshet. Uppdraget ska redovisas den 31 januari 2015. Slutligen kan nämnas att Socialstyrelsen publicerade de första öppna jämförelserna av hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden under 2012.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att det pågår ett omfattande arbete på området. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motionerna avstyrks.

Pågående arbete

Uppföljning av arbetslösa med ekonomiskt bistånd

I budgetpropositionen för 2014 (s. 184) anförs att regeringen har för avsikt att tillsätta en utredning som syftar till att se över socialnämndernas möjligheter att på ett bättre och tydligare sätt kunna ställa krav på att biståndsmottagare med arbetsförmåga aktivt söker arbete och deltar i aktiviteter, som syftar till att stärka förmågan till egen försörjning. Utredningen ska i detta sammanhang belysa hur krav på aktivt arbetsökande och möjligheter till sanktioner kan förenas med barnperspektivet. Vidare anför regeringen att det finns behov av att säkerställa en god kommunikation mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen genom förbättrade rutiner för samverkan. Genom sådana rutiner kan socialtjänsten mer effektivt följa upp biståndsmottagarnas arbetsökande och aktivitet inom arbetsmarknadsprogrammen. Regeringen avser därför att ge ett gemensamt uppdrag till Socialstyrelsen

och Arbetsförmedlingen att ta fram modeller för samverkan mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen. Exempel på sådana samverkansmodeller skulle sedan kunna spridas i form av utvecklingsprojekt.

I budgetpropositionen för 2014 anges vidare att regeringen avser att besluta om nödvändiga förordningsändringar för att ge socialtjänsten bättre möjligheter att ta del av uppgifter i den aktivitetsrapport som arbetslösa biståndsmottagare ska lämna in till Arbetsförmedlingen. E-delegationens projekt om ekonomiskt bistånd som syftar till att göra det möjligt för socialtjänsten att få direktåtkomst till relevanta underlag inför beslut om ekonomiskt bistånd bör enligt regeringen noggrant följas. På så sätt kan handläggningstider förkortas, risken för felaktiga utbetalningar minska och rättssäkerheten stärkas. Regeringen framhåller att socialtjänstens arbete i ökad utsträckning bör baseras på bästa tillgängliga kunskap om vilka arbets-sätt och insatser som bidrar till långsiktiga lösningar på människors försörjningsproblem. Regeringen avser därför att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram systematiserad kunskap om de metoder och handläggningsrutiner som tillämpas av socialtjänsten i syfte att stärka biståndsmottagares för-måga till självförsörjning.

Hemlöshet

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2014 att Socialstyrelsen den 28 maj 2013 redovisade ett uppdrag om hemlösa bland utrikes födda. Av redovisningen framgår att totalt 370 personer inrapporterades under det specifika mätlygnet, varav 80 procent var män och 20 procent var kvinnor. Bland personerna fanns såväl arbetsföra, unga män med utbildning, som familjer som hade flytt från fattigdom och diskriminering. En stor del kom från gamla Östeuropa, framför allt Rumänien och Polen. De allra flesta vistades i storstadsregionerna och sov utomhus i offentliga miljöer eller i tält, bil, husvagn eller på camping. Arbetslöshet uppgavs som den främsta orsaken till hemlösheten. Närmare hälften av personerna saknade helt inkomst, en tredjedel försörjde sig genom tiggeri, gatumusicerande och liknande. Cirka 20 procent hade lön från arbete, tillfälligt eller regelbundet.

Regeringen konstaterar vidare i budgetpropositionen att tidigare satsningar inom ramen för en hemlöshetsstrategi 2007–2009 bidragit bl.a. till att utveckla kommunernas arbete med vräkningsförebyggande insatser, och ambitionen är att inga barn ska drabbas av vräkning, att det totala antalet vräkningar ska minska och att antalet kommuner som arbetar förebyggande ska öka. Under 2012 tillsatte regeringen en nationell hemlöshetssamordnare i syfte att stödja kommunerna i deras arbete med att skapa långsiktiga och hållbara strukturer och fungerande rutiner för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Ett särskilt fokus ligger på att förebygga vräkningar, främst bland barnfamiljer. I publikationen Samordning för att motverka och förebygga hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden, som vänder sig till kommunerna, sägs bl.a. följande:

För att lösa boendesituationen för personer som är hemlösa och utestängda från bostadsmarknaden är det vanligt att kommunerna har organiserat boendelösningarna enligt ett trappstegssystem. Den hemlöse personen kvalificerar sig gradvis ("tränas i att bo") till ett eget boende, från härbärge och olika försöks- och träningslägenheter till en bostad med eget förstahandskontrakt – en process som ofta tar flera år. Krav ställs ofta på att den boende ska uppfylla ett antal villkor utöver de regler som hyreslagen anger. Det kan exempelvis handla om krav på drogfrihet, att delta i behandling, eller att ta emot tillsyn. En annan utgångspunkt är att se bostaden som en grundförutsättning för att människor ska kunna ta itu med sina problem. Metoden att erbjuda hemlösa personer en egen permanent bostad, med tillgång till frivilliga och individuellt anpassade stödinsatser, har visat goda resultat där den har testats. En bostad är ett grundläggande behov, oavsett vilka eventuella andra problem en person kan tänkas ha. "Bostad Först" är en modell som hittills har prövats på ett fåtal platser i landet. Allt fler kommuner visar intresse för att införa den – om inte annat som ett komplement till mer traditionella metoder. Att fler kommuner ges möjlighet att pröva Bostad Först-modellen är något som Sveriges kommuner och landsting genom ett kongressbeslut kommer att verka för.

Vidare noteras att Boverket och Socialstyrelsen vart tredje år undersöker den s.k. sekundära bostadsmarknaden, dvs. kommunernas boendelösningar för personer som av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Undersökningarna är viktiga verktyg för att öka kunskapen om och följa utvecklingen av dessa särskilda boendelösningar. Uppdragen ska nästa gång rapporteras senast den 31 december 2014. Vidare genomför Socialstyrelsen öppna jämförelser på hemlöshetsområdet vartannat år. Dessa belyser en rad kvalitetsaspekter i kommunernas arbete för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden, och gör det möjligt att följa, stödja och utveckla kvaliteten och uppmärksamma lokala och regionala skillnader. Till länsstyrelsernas uppgifter hör att bistå kommunerna i arbetet med att planera bostadsförsörjningen. Länsstyrelserna har sedan 2012 dessutom ett särskilt uppdrag att analysera hur kommunerna beaktar arbetet med att motverka hemlöshet samt att ge kommunerna råd och stöd i planeringen med att motverka hemlöshet i synnerhet bland barnfamiljer som drabbas av vräkning. Uppdraget ska rapporteras senast den 31 januari 2015.

Europaparlamentet uppmanade den 16 januari 2014 på nytt kommissionen att ta fram en europeisk strategi för hemlösa (Europaparlamentets webbplats). En europeisk hemlöshetsstrategi bör enligt Europaparlamentet fokusera på boende, gränsöverskridande hemlöshet, kvaliteten på tjänster för hemlösa, förebyggande av hemlöshet samt hemlöshet bland unga.

Utskottets ställningstagande

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemets yttersta skyddsnät som kan träda in under korta perioder av försörjningsproblem när andra försörjningsmöjligheter är uttömda. Försörjningsstödet, i likhet med andra former av ekonomiskt bistånd, ska vara så kortvarigt som möjligt och bidra till att

underlätta för en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Reglerna i socialtjänstlagen ändrades den 1 juli 2013 för att öka möjligheterna för personer med ekonomiskt bistånd att försörja sig själva genom arbete. Samtidigt ökade socialtjänstens möjligheter att stimulera, uppmuntra och stödja dessa personer till egen försörjning. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2013/14:Fi227 (SD) yrkande 2, 2013/14:So240 (SD) yrkandena 1 och 2, 2013/14:So616 (V) yrkande 2, och 2013/14:So657 (S) yrkande 56. Motionerna avstyrks.

Utskottet vidhåller sin bedömning att det inte behöver tas något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkanden om att inkludera dator, mjukvara och bredbandskostnader i riksnormen. Motion 2013/14:616 (V) yrkande 3 avstyrks.

Riksdagen bör inte heller ta något initiativ med anledning av motion 2013/14:So456 (V) yrkande 18. Motionen avstyrks.

Utskottet vidhåller också att hemlöshet är ett socialpolitiskt och ett bostadspolitiskt problem som kräver insatser av och samverkan mellan flera olika aktörer. En nationell hemlöshetssamordnare finns sedan 2012 som stöder kommunerna i deras arbete med att skapa långsiktiga och hållbara strukturer och fungerande rutiner för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Utskottet noterar även arbetet mot hemlöshet vid Socialstyrelsen, länsstyrelserna, samt inom EU. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motion 2013/14:So616 (V) yrkandena 15 och 17 avstyrks.

Barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation, synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga och det allmännas ansvar när barn far illa m.m. Vidare avslår riksdagen motioner om barnombud m.m., statistik över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp, LVU-utredningen och vårdnadsöverflyttning m.m.

Jämför reservationerna 14 (S), 15 (MP, V), 16 (MP, V), 17 (MP), 18 (V), 19 (V), 20 (S), 21 (MP), 22 (V), 23 (MP, V) och 24 (SD).

Motionerna

Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation

I kommittémotion 2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om den sociala barn- och ungdomsvården. Motionärerna anför att det behöver göras en sektorsövergripande översyn och utvärdering av hela den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation.

I motion 2013/14:So303 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) begärs ett tillkännagivande om en översyn av den kommunala eftervården. Motionärerna anför att en granskning som Riksrevisionen gjort visar att det finns stora brister i samordningen av stödinsatser för unga med adhd och liknande funktionsnedsättningar. Enligt Riksrevisionen är det mycket vanligt att en påbörjad behandling slarvas bort i uppföljnings-skedet.

Synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga

I kommittémotion 2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om stödgrupper för barn till missbrukande eller psykiskt sjuka föräldrar. Motionärerna framhåller att för barn med förälder som utövar våld eller barn som utsatts för våld eller övergrepp behövs kvalificerade enskilda insatser. Kommunerna måste ta tag i dessa frågor för att minimera risken att dessa barn själva utvecklar ett missbruk eller psykisk problematik i framtiden.

I motion 2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att varje barn som erfar sina föräldrars skilsmässa ska erbjudas särskilt stöd.

I motion 2013/14:So251 av Annika Eclund och Emma Henriksson (båda KD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om behovet av socialtjänstens stöd till barn till frihetsberövade. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om behovet av samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och kriminalvård. Motionärerna anför att barn har rätt till stöd och att socialtjänsten behöver bygga upp kunskaperna för att tillsammans med skola, förskola och kriminalvården kunna skapa trygghet för barnen.

Det allmännas ansvar när barn far illa m.m.

I motion 2013/14:So603 av Hillevi Larsson (S) begärs ett tillkännagivande om behovet av ansvarsutkrävande när omhändertagna barn dör. I fall där omhändertagna barn vanvårdas sker sällan ansvarsutkrävande och upprättelse för barnen. Inte ens när ett omhändertaget barn dör leder det automatiskt till en utredning av vem som är ansvarig för barnets död. Det är särskilt anmärkningsvärt i de fall där allvarliga fel har begåtts i hanteringen av barnen och där de utsatts för brott.

I motion 2013/14:So604 av Hillevi Larsson (S) begärs ett tillkännagivande om sanktioner vid myndighetsmissbruk mot barn. Motionären anför att det är orimligt att lagbrott från myndigheters sida som drabbar barn inte leder till någon påföljd.

I motion 2013/14:So346 av Susanna Haby (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att göra en översyn av hur man kan ställa tjänstemän till svars vid fall där barn och ungdomar utsatts för övergrepp vid placering enligt socialtjänstlagen eller annan likvärdig placering.

I motion 2013/14:So441 av Ellen Juntti (M) begärs ett tillkännagivande om möjligheten att se över behovet av obligatoriska handlingsplaner när det gäller brott mot barn på arbetsplatser vars verksamhet berör barn och ungdomar och där det råder anmälningskyldighet.

I motion 2013/14:So575 av Pia Hallström (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga att socialtjänsten alltid ska ta kontakt med polis eller åklagare vid brott mot barn innan vårdnadsinnehavaren informeras i de fall där hemmet är inblandat.

Barnombud m.m.

I motion 2013/14:So350 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (båda MP) begärs ett tillkännagivande om att se över ändringar i socialtjänstlagen när det gäller barn i utsatta livssituationer. Motionärerna anför att socialtjänsten bör kunna erbjuda alla barn och ungdomar där en anmälan kommer in ett eget barnombud, vilket bör regleras i SoL.

I motion 2013/14:So610 av Hillevi Larsson och Kerstin Haglö (båda S) begärs ett tillkännagivande om oberoende ombud för och skadestånd till vanvårdade barn.

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att barn som möter socialtjänsten bör ha rätt till en egen kontaktperson. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att socialtjänsten bör få ansvar för att kommunicera aktivt och uppsökande med barn och unga.

Statistik över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp

I partimotion 2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om uppdrag till Socialstyrelsen att utveckla statistiken över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp.

Frågor som bereds av LVU-utredningen

I motion 2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att införa tillståndsgivning för offentligt drivna hem för vård och boende (HVB). I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att skärpa kraven för tillståndsgivning för alla HVB-hem. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att återkommande brister på HVB-hem som inte rättas till ska leda till att tillståndet att driva HVB-hem upphävs.

I motion 2013/14:So484 av Lena Sommestad (S) begärs ett tillkännagivande om att utveckla ett nytt regelverk för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i HVB-hem som drivs med vinstsyfte.

I motion 2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S) begärs ett tillkännagivande om förtydligade rättigheter för omhändertagna barn. Motionären anför att det är särskilt viktigt att barnet garanteras likvärdig skolgång m.m. och att lagen bör förtydligas när det gäller barnens möjligheter att få information om sina rättigheter, innehållet i samhällets vård m.m. och hur missförhållanden kan anmälas.

I motion 2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om ett tilläggsdirektiv för LVU-utredningen angående gränsdragning mellan lagen om vård av unga (LVU) och lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Det är ett problem när socialtjänsten bedömer att LVU inte är tillämpbar och PBU-akuten å sin sida bedömer att LPT inte är tillämpbar. Många unga och deras familjer står därmed utan hjälp och stöd i en akut situation.

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att nationellt och regionalt samordnande informations- och rekryteringsinsatser behövs för att öka kunskapen hos allmänheten om behovet av familjehem.

I motion 2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M) begärs ett tillkännagivande om en översyn av de stöd, rutiner och ersättningar som tillämpas på och inom områdets alla delar för att underlätta verksamheten och förutsättningarna för familjehem. Motionären anför att utsatta barn ska kunna växa upp i stabila miljöer hos fosterfamiljer som kan möta barnets alla behov.

I motion 2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten till nationella riktlinjer för socialtjänsten när det gäller uppföljning av barn som placeras i fosterhem eller på institution och för att hitta samverkansrutiner med barnens hemkommuner för att skolplikten ska fullgöras.

I motion 2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M) begärs ett tillkännagivande om möjligheten att överväga en översyn av SoL i vad som avser reglerna vid akuta placeringar i s.k. jourhem.

I motion 2013/14:So570 av Anders Åkesson (C) begärs ett tillkännagivande om att undersöka möjligheterna för föräldrar till barn med s.k. SoL-insatser att också bli berättigade till en ersättning från Försäkringskassan på samma sätt som om barnet hade omfattats av LSS.

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att det bör vara tillståndsplikt på privata konsulentstödda verksamheter. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att frågan om ett nationellt familje- och jourhemsregister bör utredas.

I motion 2013/14:So277 av Anna Steele (FP) begärs ett tillkännagivande om att konsulentstödda familjehem ska certifieras.

I motion 2013/14:So420 av Bino Drummond (M) begärs ett tillkännagivande om konsulentstödda familjehem. Motionären anför att regeringen bör överväga att lagreglera tillsyn av och handledning som ges av bolag som erbjuder konsulentstött familjehemsverksamhet.

Vårdnadsöverflyttning m.m.

I motion 2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om att utreda varför man inte gör överflyttningar av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § socialtjänstlagen. Motionärerna anför att socialnämnden i dag ska överväga om vårdnaden av barn placerade i familjehem ska flyttas över till familjehemmet från de biologiska vårdnadshavarna. Enligt motionärerna görs överväganden om detta men resultatet blir inte att vårdnaden flyttas över.

I motion 2013/14:So658 av Mattias Karlsson (SD) begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att i vissa avseenden stärka familjehemsföräldrars rättigheter. Motionären anför att de nuvarande reglerna medger att barn som under flera års tid har bott stadigvarande hos sina familjehemsföräldrar och betraktar dem som sina primära anknytningspersoner blir flyttade tillbaka till sina biologiska föräldrar eller till helt främmande vuxna, utan att familjehemsföräldrarna gjort något fel.

I motion 2013/14:So645 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över regelverket för vårdnadsöverflyttning för placerade barn.

Gällande rätt

Enligt 5 kap. 1 § SoL ska socialnämnden

- verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden
- i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdomar
- bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdomar far illa
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdomar av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel
- tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och ungdomar inte vistas i miljöer som är skadliga för dem
- med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdomar som har visat tecken till en ogynnsam utveckling

- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet
- i sin omsorg om barn och ungdomar tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts
- i sin omsorg om barn och ungdomar tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört.

Enligt 6 kap. 1 § SoL ska socialnämnden sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende (HVB-hem). Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.

Av 6 kap. 8 § SoL framgår att om barn vårdas med stöd av SoL i ett annat hem än det egna, ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. När barnet har varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken (särskilt förordnad vårdnadshavare). I förarbetena uttalade regeringen att Socialstyrelsens undersökningar visar att överflyttning av vårdnaden gjordes alltför sällan och att det föreföll som om överflyttning av vårdnaden inte initierades i de fall där huvudsyftet var barnets behov av trygghet i ett längre tidsperspektiv. Socialtjänsten tvekade i hög utsträckning inför överflyttning av vårdnaden och det ansågs oklart om det var med barnets eller föräldrarnas bästa för ögonen. Skälen som redovisades varför ansökningar om överflyttning av vårdnaden i så liten utsträckning förekom var bl.a. rädsla för att kontakten mellan barnet och föräldrarna skulle upphöra helt och att man inte vill döma ut föräldern som vårdnadshavare. Dessa skäl var enligt regeringens uppfattning inte tillräckligt starka ur ett barnperspektiv (prop. 2002/03 s. 85 f.). Av Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2006:20) framgår att om socialnämnden vid ett första övervägande enligt ”treårsregeln” kommer fram till att det inte finns skäl att påbörja en utredning om överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna, bör förnyade överväganden göras varje gång en prövning görs om vården med stöd av 3 § LVU ska upphöra och varje gång ett övervägande görs om vården enligt SoL eller med stöd av 2 § LVU fortfarande behövs.

Bakgrund

Socialtjänstlagen ändrades den 1 januari 2013 för att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa (prop. 2012/13:10, bet. 2012/13:SoU4, rskr. 2012/13:51). Barnrättsperspektivet stärktes genom att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som gäller vård eller behandling. Ett barn ska få möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som gäller barnet. Om barnet inte framför sina åsikter ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Andra lagändringar från det datumet innebär följande:

- Kriterierna för när vissa myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att anmäla att ett barn far illa och när allmänheten bör göra en anmälan ändrades till att gälla när man får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.
- När socialnämnden har fått in en anmälan som gäller barn eller unga ska nämnden omedelbart göra en s.k. skyddsbedömning. Beslut om att inleda eller inte inleda en utredning ska i normala fall fattas inom 14 dagar.
- När socialnämnden beslutar om vård utanför det egna hemmet ska nämnden teckna avtal med familjehemmet om åtaganden under placeringen. Socialnämnden ska ge familjehem och jourhem som nämnden tänker anlita den utbildning som de behöver.
- När vård ges i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende ska socialnämnden utse en särskild socialsekreterare som ska ansvara för kontakterna med barnet eller den unge.
- Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden.
- Öppna insatser ska kunna ges till barn som fyllt 15 år även utan vårdnadshavarens samtycke.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om samverkansmodeller m.m. i kommunernas kvalitetsarbete behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU4. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 39–40, 3 res. S, V, MP, SD)

[...] Utskottet gör precis som regeringen bedömningen att en viktig nyckel till en bättre social barn- och ungdomsvård är en kunskapsbaserad utveckling där kommuner, landsting och privata vårdgivare i ökad utsträckning tar till sig och arbetar med insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap om verksamma metoder för att tillgodose flickors respektive pojkars behov av insatser. I detta sammanhang konstaterar utskottet att regeringen genomför en bred satsning för att främja insatser som bygger på bästa möjliga kunskap. [...]

Med hänsyn till socialtjänstens viktiga roll i det förebyggande arbetet anser utskottet liksom regeringen att socialtjänstens deltagande i det generella förebyggande arbetet tillsammans med andra samhällsorgan m.fl. behöver klargöras tydligare i socialtjänstlagen. Socialnämnden bör

bl.a. inrikta sitt förebyggande arbete på riskmiljöer och riskgrupper i syfte att uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem. [...]

Utskottet ställer sig således bakom propositionen i dessa delar och tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i 5 kap. 1 och 11 §§ socialtjänstlagen (2001:453). Motionerna [...] får anses åtminstone delvis tillgodosedda. [...]

Även barn med föräldrar i fängelse omfattas av regelverket om stöd till barn och unga. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något ytterligare initiativ med anledning av motion [...] Motionen avstyrks.

Motionsyrkanden om regionala och lokala barnombud avstyrktes av utskottet i betänkande 2013/14:SoU4. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 24, 1 res. MP).

Med hänsyn till det omfattande arbete på området barns rättigheter som pågår på olika håll och nivåer i samhället anser utskottet inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna [...]. Motionerna avstyrks.

Motionsyrkanden om privat konsulentstöd verksamhet behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU4. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 25, 1 res. S, SD, V).

Av direktiven till den utredning som ska göra en översyn av bestämmelserna i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga framgår bl.a. att utredaren ska analysera om privata konsulentstödda verksamheter i vissa fall bör vara tillståndspliktiga (dir. 2012:79).

Utskottet anser att utredningens resultat bör avvaktas. Motionerna [...] får genom det anförda anses delvis tillgodosedda och avstyrks.

Pågående arbete

Satsning och uppföljning m.m. inom den sociala barn- och ungdomsvården

I budgetpropositionen för 2014 (s. 179) anfördes att regeringen även fortsättningsvis kommer att prioritera de särskilda satsningar som påbörjats för att kvalitetsutveckla den sociala barn- och ungdomsvården i linje med de lagändringar som redogjorts för ovan och som trädde i kraft den 1 januari 2013 (prop. 2012/13:10, bet. 2012/13:SoU4, rskr 2012/13:51). Regeringen anger vidare att de nya bestämmelserna i SoL som infördes 2013 kommer att följas upp. Vid Socialstyrelsen pågår vidare arbete med att revidera de allmänna råden (SOSFS 2003:16) om anmälan om missförhållanden enligt 14 kap. 1 § SoL och handboken om detta. Ett förslag från Socialstyrelsen om trygg och säker vård för barn och unga bereds inom Regeringskansliet inom ramen för arbetet med att kvalitetsutveckla den sociala barn- och ungdomsvården. Enligt regeringens bedömning behövs bl.a. kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. Regeringen avser därför att ge stöd för samordning och spridning av kunskap mot våld mot barn. Regeringen konstaterar vidare att placerade barn har sämre hälsa än övriga barn och använder betydligt mer psykofarmaka än övriga barn. Regeringen har den 9 januari 2014 gett Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en kartlägg-

ning och lämna förslag till åtgärder kring användningen av psykofarmaka bland placerade barn och unga. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2014.

Vidare anförs i budgetpropositionen (s. 179) att arbetet med evidensbaserad praktik inom socialtjänsten och den sociala barn- och ungdomsvården fortsätter. Ett fortsatt stöd behövs, enligt regeringen, till det regionala samarbetet och de regionala utvecklingsledarna som ansvarar för att säkra en socialtjänst baserad på evidensbaserad praktik i den sociala barn- och ungdomsvården. Satsningen på öppna jämförelser är även fortsättningsvis viktigt. Socialstyrelsen redovisar årligen nationella öppna jämförelser av den sociala barn- och ungdomsvården och utvecklar kontinuerligt nya indikatorer i syfte att utveckla jämförelserna av kvalitet och för att ge bättre förutsättningar att följa utvecklingen. Regeringen avser att arbeta vidare för att statistiken ska utvecklas när det gäller barn och unga inom samhällsvården.

En synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga

Regeringen betonar vidare i budgetpropositionen att föräldrar, barn, intresseorganisationer och andra som kommer i kontakt med socialtjänsten har ett självklart intresse av att kunna ta del av bestämmelser som reglerar den sociala barn- och ungdomsvården. Barn och unga behöver känna till vart de ska vända sig bl.a. för att få veta vilket stöd de har rätt till om det uppstår behov av insatser. De ska enligt regeringen också på ett lättillgängligt sätt nå socialtjänsten i en akut situation. I propositionen Stärkt stöd och skydd till barn och unga (prop. 2012/13:10) betonas vikten av en synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen i uppdrag att utforma och sprida information till barn och unga om socialtjänsten och dess verksamhet. Regeringen anser vidare att det är särskilt angeläget att kontinuerligt följa barns upplevelser av sin placering. Att få en bild av hur barn och unga själva uppfattar den sociala barn- och ungdomsvården är en betydelsefull kunskap som kan utveckla kvaliteten i verksamheten. Som ett första steg i arbetet med att utveckla brukarundersökningar i den sociala barn- och ungdomsvården har Socialstyrelsen fått i uppdrag att ta fram en modell för att lyssna på barn i familjehem i syfte att låta dem förmedla sina upplevelser om sin vistelse i familjehemmet. Modellen ska testas i en pilotundersökning, och Socialstyrelsen ska göra en analys av hur den skulle kunna användas i återkommande och regelbundna undersökningar. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Barnombudsmannen och redovisas senast den 1 december 2015.

I budgetpropositionen (s. 162) noteras vidare att nästan samtliga kommuner kan erbjuda individuella krissamtal för barn som bevittnat våld, medan sex av tio kan erbjuda gruppverksamhet för dessa barn.

Tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som startade sin verksamhet den 1 juli 2013, har under hösten 2013 inlett sina inspektioner och publicerat bl.a. rapporten Vad har vi sett? Resultat från inspektioner 2010–2013 av HVB för barn och unga m.m. Rapporten visar att de flesta verksamheterna uppfyller kraven i lagar och förordningar inom de områden som har granskats. IVO har sett att kvaliteten i verksamheterna har förbättrats och att barn och ungdomar i de flesta HVB tas väl om hand men att det också finns brister. IVO framhåller att många verksamheter behöver göra förbättringar för att uppfylla kvalitetskraven och säkerställa att barn och ungdomar får en trygg och säker vård i HVB. Det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas i många verksamheter. IVO ger i rapporten bl.a. följande rekommendationer till huvudmännen som ett bidrag till det arbetet:

- Utveckla ett evidensbaserat arbetssätt i HVB-vården, dvs. ett arbetssätt grundat på ett systematiskt användande av bästa tillgängliga kunskap och erfarenhet och där verksamheten kontinuerligt följs upp.
- Under vistelsen på HVB: Bevaka barnets rätt till en likvärdig utbildning och ge stöd i skolarbetet för att öka barnets möjligheter till ett bra vuxenliv.

I den nämnda rapporten rekommenderar IVO socialnämnden eller motsvarande nämnd att

- vid val av HVB inför en placering inhämta kunskap om personalens utbildning samt arbetssätt och metoder för att bedöma verksamhetens förutsättningar att bidra till att målen för placeringen uppnås
- ta ansvar för uppföljningen av de placerade barnens vård – som bl.a. innebär att barnets ”egen socialsekreterare” är tillgänglig för barnet och kommer på regelbundna besök
- placera de ensamkommande barn som inte ska bo i familjehem i små och familjelika HVB och se till att barnen får vara delaktiga i planeringen och genomförandet av vården.

Utredning om LVU och fler placeringsalternativ för barns och ungas boende, vård och uppfostran m.m.

Regeringen har under 2012 tillsatt en särskild utredare som ska göra en översyn av bestämmelserna i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, nedan förkortad LVU, samt analysera behovet av förändringar och förtydliganden av regelverket (dir. 2012:79), Utredningen om tvångsvård, nedan kallad LVU-utredningen. Vissa frågor som berör socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, ingår också i uppdraget. Av direktivet framgår att syftet med utredningen är att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som tvångsvårdas enligt

LVM samt att bidra till kvalitetsutveckling inom den sociala barn- och ungdomsvården, med särskilt fokus på tvångsvård. Den särskilda utredaren ska bl.a.

- göra en övergripande översyn av bestämmelserna om tvångsvård av barn och unga enligt LVM
- se över vissa frågor som berör både LVM och SoL, t.ex. om kraven på familjehems- och jourhemsföräldrars lämplighet bör skärpas
- analysera om privata konsulentstödda verksamheter i vissa fall bör vara tillståndspliktiga
- göra en översyn av bestämmelserna som reglerar Statens institutionsstyrelsens verksamhet vid de särskilda ungdomshemmen, bl.a. de särskilda befogenheterna
- se över tillämpningen av förebyggande insatser enligt LVM
- analysera hur samverkan mellan olika myndigheter och andra relevanta aktörer i samband med att barn tvångsvårdas enligt LVM kan förbättras
- analysera gränsdragningen mellan familjehem och hem för vård eller boende och lämna förslag om hur kraven på dessa verksamheter bör utformas för att ge förutsättningar för en god och säker vård
- analysera gränsdragningen mellan tvångsvård enligt LVM och lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård förkortad, LPT.

Regeringen beslutade i juni 2013 att komplettera utredningens uppdrag med en översyn av olika former av placeringsalternativ för barns och ungas boende, vård och fostran enligt SoL och LVM samt att lämna förslag till fler alternativ än vad som finns i dag. Syftet med utredningen är att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som tvångsvårdas enligt LVM samt bidra till kvalitetsutveckling inom den sociala barn- och ungdomsvården med särskilt fokus på tvångsvård. Ett delbetänkande i denna del ska lämnas senast den 10 februari 2014. Tiden för en slutredovisning av uppdraget har förlängts till den 15 oktober 2014.

LVM-utredningen redovisade den 11 februari 2014 delbetänkandet Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga, SOU 2014:3, vilket innehåller en översyn av befintliga placeringsalternativ för barn och unga, och förslag lämnas på nya placeringsalternativ. Ett av förslagen i delbetänkandet är att familjehem och jourhem ska utredas i två steg. I det första steget ska hemmets allmänna lämplighet utredas och leda fram till ett beslut om medgivande. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till de tilltänkta familjehems- eller jourhemsföräldrarnas personliga egenskaper, hälsa och sociala förhållanden samt deras förmåga att ge den omvårdnad och fostran som placerade barn i allmänhet behöver. En kontroll ska alltid göras i Rikspolisstyrelsens misstanke- och belastningsregister. I nästa steg – inför en placering – ska en bedömning göras om hemmet kan tillgodose det specifika barnets behov. Inför varje ny placer-

ing i hemmet ska en förnyad registerkontroll göras. Ett problem kan vara att ett familjehem eller jourhem tar emot för många barn, och utredningen föreslår därför att en anmälan till tillsynsmyndigheten ska göras vid placering av ett barn i ett hem där redan tre barn eller unga är placerade.

I delbetänkandet konstaterar LVU-utredningen vidare att det med dagens regler finns en särskild risk för bristande insyn i jourhemmen, eftersom dessa ofta anlitas av flera kommuner och det inte byggs upp någon nära kontakt med en och samma socialsekreterare. För att öka säkerheten för barn som placeras i jourhem föreslår utredningen därför att varje kommun som avser att anlita ett visst jourhem måste utreda och lämna medgivande. Medgivandet ska omprövas varje år, vilket bidrar till att insynen i jourhemmen ökar och kontakten mellan socialtjänsten och hemmet stärks. Vid omprövningen ska en förnyad registerkontroll göras.

LVU-utredningen lägger i delbetänkandet fram ytterligare förslag för en trygg och säker vård i familjehem och jourhem:

- Ett obligatoriskt krav på genomgången grundläggande utbildning för blivande familjehems- och jourhemsföräldrar.
- Konsulentverksamheter ska få bedrivas endast efter tillstånd från IVO.
- Det bör införas en bestämmelse om att IVO ska genomföra regelbunden tillsyn av hur kommunerna planerar och genomför familjehems- och jourhemsvården.
- Det behövs nationella insatser för att säkra rekryteringen av familjehem och jourhem i framtiden. Det behövs en samlad informationssatsning riktad till allmänheten för att öka intresset för rollen som familjehems- och jourhemsförälder.
- Det bör inrättas ett nationellt centrum för familjehemsvården, med syfte att bidra till fortsatt utveckling av vården.

LVU-utredningens delbetänkande bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Enligt 5 kap. 1 § socialtjänstlagen ska socialnämnden verka bl.a. för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. Utskottet ser positivt på regeringens aviserade uppföljning av de nya bestämmelserna som trädde i kraft den 1 januari 2013 för ett stärkt skydd för barn och unga. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2013/14:So303 (MP) och 2013/14:So657 (S) yrkande 46. Motionerna avstyrks.

Utskottet vill framhålla det angelägna i att göra socialtjänsten mer synlig och tillgänglig för alla barn och unga samt att socialtjänsten kan arbeta mer förebyggande. Socialstyrelsen har i uppdrag att bl.a. utforma och sprida information till barn och unga om socialtjänsten och dess verksamhet samt att ta fram en modell för att lyssna på barn i familjehem. Inom Regeringskansliet bereds Socialstyrelsens rapportering om separationsteam för barnets bästa i samband med separation (skrivelse 2013/14:87 Ett

stärkt föräldrastöd s. 46). Någon åtgärd från riksdagen är inte nödvändig. Motionerna 2013/14:So251 (KD) yrkandena 1 och 2, 2013/14:So664 (MP) yrkande 2 och 2013/14:So666 (SD) yrkande 2 i denna del avstyrks.

Utskottet planerar att genomföra ett kunskapsseminarium den 3 april 2014 om socialtjänstens arbete med barn som far illa, då företrädare för bl.a. Socialdepartementet, LVU-utredningen, forskare på området, vissa kommuners socialtjänst samt Barnombudsmannen deltar. Syftet är att bredda och fördjupa kunskaperna inom området. Motionerna 2013/14:So346 (M), 2013/14:So441 (M), 2013/14:So575 (M), 2013/14:So603 (S) och 2013/14:So604 (S) avstyrks.

Utskottet vidhåller sin bedömning att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionsyrkanden om barnombud. Utskottet anser att den ovan nämnda uppföljningen av lagändringarna den 1 januari 2013 bör avvaktas. Motionerna 2013/14:So350 (MP), 2013/14:So610 (S) och 2013/14:So616 (V) yrkandena 5 och 6 avstyrks.

Utskottet noterar att regeringen har aviserat att man arbetar vidare för att utveckla statistiken över barn och unga inom samhällsvården. Något initiativ från riksdagen med anledning av motion 2013/14:So400 (V) yrkande 15 behövs därför inte. Motionen avstyrks.

LVU-utredningen har i uppdrag att bl.a. göra en övergripande översyn av bestämmelserna om tvångsvård av barn och unga, se över vissa frågor som berör både LVU och SoL, t.ex. om kraven på familjehems- och jourhemsföräldrars lämplighet bör skärpas samt analysera om privata konsulentstödda verksamheter i vissa fall bör vara tillståndspliktiga (dir. 2012:79). Uppdraget omfattar vidare att se över tillämpningen av förebyggande insatser, att analysera hur samverkan mellan olika myndigheter och andra relevanta aktörer fungerar i samband med att barn tvångsvårdas och att analysera gränsdragningen mellan familjehem och hem för vård eller boende (HVB) samt att analysera gränsdragningen mellan tvångsvård enligt LVU och lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

LVU-utredningens delbetänkande Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga, SOU 2014:3, innehåller en översyn av befintliga placeringsalternativ för barn och unga, och förslag lämnas på nya placeringsalternativ. Utskottet välkomnar LVU-utredningens delbetänkande och anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Det som tas upp i motionerna 2013/14:So277 (FP), 2013/14:So318 (M), 2013/14:So320 (M), 2013/14:So323 (S) yrkandena 1–3, 2013/14:So331 (S), 2013/14:So339 (MP) yrkande 6, 2013/14:So385 (M), 2013/14:So420 (M), 2013/14:So484 (S), 2013/14:So570 (C) och 2013/14:So616 (V) yrkandena 11–13, omfattas av utredningens uppdrag. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motionerna avstyrks.

Utskottet konstaterar att om barn vårdas med stöd av SoL i ett annat hem än det egna ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. När barnet har varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes ska socialnäm-

den särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden. Riksdagen bör inte ta något sådant initiativ till utredning som föreslås i motionerna 2013/14:So301 (MP) yrkande 11, 2013/14:So645 (M) yrkande 1 och 2013/14:So658 (SD). Motionerna avstyrks.

Missbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om tillgänglig missbruksvård, gemensamma mottagningar, stöd till medberoende och spelmissbruk.

Jämför reservationerna 25 (V), 26 (MP), 27 (S, MP, V) och 28 (MP, V).

Motionerna

Tillgänglig missbruksvård m.m.

I motion 2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om bättre missbruksvård och psykiatrisk vård. Motionärerna anför att socialtjänsten inte bör fungera som kontrollinstans för människor som i första hand behöver hjälp för sitt beroende/sin sjukdom. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om mindre krav på kontroll och mer fokus på direkt klientarbete i socialtjänsten. Motionärerna anför att det behövs mer samverkan med klienterna och att huvudmålet måste vara att de ska få ett bättre liv.

Gemensamma mottagningar

I partimotion 2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 begärs ett tillkännagivande om gemensamma lokala och regionala mottagningar för unga. Motionärerna anför att tidiga insatser är viktigt inom många områden, men kanske särskilt när det gäller missbruk och beroende varför det är angeläget att utveckla gemensamma mottagningar för unga.

I kommittémotion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om gemensamma lokala mottagningar för unga.

Stöd till medberoende

I motion 2013/14:So426 av Hannah Bergstedt (S) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att aktivt informera och stötta medberoende. Motionären anser att det behöver göras mer för närstående till missbrukare. Det ligger i samhällets intresse att informera om medberoendeproblematiken och ge stöd till den anhöriga, redan innan missbrukaren kommit till ett aktivt val.

Spelmissbruk

I kommittémotion 2013/14:Kr214 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att synliggöra kommunernas ansvar vid spelberoende. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att se vilka delar av "social gaming" som kan falla inom ramen för spelberoende.

I motion 2013/14:So340 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att låta socialtjänstlagen omfatta också dataspelsberoende. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att i diagnostiska sammanhang likställa dataspelsberoende med ett psykiskt tillstånd.

Gällande rätt

Av 3 kap. 7 § SoL framgår att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Socialnämnden ska genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverknningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns.

Enligt 5 kap. 9 § SoL ska socialnämnden aktivt sörja för att den enskilda missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Nämnden ska i samförstånd med den enskilde planera hjälpen och vården och noga bevaka att planen fullföljs. I nyss nämnda bestämmelse klargörs att vården ska planeras i samförstånd med missbrukaren och att nämnden noga ska följa den planerade vården. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att om missbrukaren kan motiveras till frivillig behandling, är det nödvändigt att göra upp en behandlingsplan i samråd med honom eller henne. Vidare uttalas att om behandlingen enligt planen avbryts måste socialtjänsten reagera och aktivt försöka motivera till ett nytt behandlingsförsök.

Den 1 juli 2013 infördes en ny bestämmelse 5 kap. 9 a § i SoL som innebär att landsting och kommuner måste komma överens om samarbete i frågor som gäller personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel (prop. 2012/13:77, bet. 2012/13:SoU18, rskr. 2012/13:221). Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen. Syftet med lagändringarna är att landsting och kommuner bättre ska kunna tillgodose de aktuella gruppernas behov av vård, stöd och behandling.

I RÅ 2005 ref. 51 uttalas att 3 kap. 7 § och 5 kap. 9 § SoL tar sikte på missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel och att socialnämnden därför inte har någon generell skyldighet att arbeta för att förebygga spelmissbruk eller tillhandahålla behandling för spelmissbruk. Detta hindrar dock inte att rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL i vissa fall kan komma i fråga även när det gäller behandling för spelmissbruk (jfr prop.

2000/01:80 s. 93). Rätten till bistånd är generell till sin karaktär och inte begränsad till vissa insatser eller ändamål. Till skillnad från vad som gäller vid behov av behandling för missbruk av alkohol etc. förutsätter dock bistånd till behandling för spelmissbruk att de allmänna förutsättningarna för rätt till bistånd är uppfyllda, främst att den enskilde själv inte kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om individens ställning och valmöjlighet för den enskilde behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU18. Utskottet anförde då följande (s. 22, 1 res. S, MP, V).

Utskottet kan konstatera att det av socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen framgår att verksamheterna bl.a. ska bygga på människors självbestämmande och integritet. Av socialtjänstlagen framgår att insatserna ska vara av god kvalitet samt utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna [...] varför dessa avstyrks.

I det nämnda betänkandet behandlade utskottet även motionsyrkanden om gemensamma mottagningar. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 16, 1 res. V).

Utskottet påminner om den möjlighet kommuner och landsting har när det gäller att utveckla gemensamma verksamheter som exempelvis beroendecentrum och ungdomsteam. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motion [...] Yrkandena avstyrks.

I samma betänkande behandlade utskottet även motionsyrkanden om stöd till medberoende. Utskottet uttalade bl.a. följande (s. 33, 1 res. S, MP, V).

Det är angeläget att uppmärksamma och prioritera frågor om missbrukets konsekvenser för barn och andra närstående. Utskottet noterar att regeringen och SKL har ingått en överenskommelse om att utvidga stödet till utvecklingsarbetet för missbruks- och beroendevården till att omfatta också insatser för att stärka barn- och föräldraperspektivet i vården. Motionerna [...] avstyrks.

Motionsyrkanden om förebyggande arbete mot och ansvar för behandling av spelmissbruk behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 28, 3 res. S, MP, V, SD).

Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningsarna av överdrivet spelande. Utskottet kan konstatera att det pågår ett omfattande arbete genom bl.a. Statens folkhälsoinstitut och genom öppenvårdsverksamheter med syftet att förebygga och motverka spelberoende. Utskottet har noterat att regeringen i det fortsatta arbetet avser att utveckla både de förebyggande insatserna och stödinsatserna för personer med spelberoende och att detta arbete ska integreras i det ordinarie arbetet inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motionerna [...] avstyrks.

Utskottet har även noterat att det pågår ett arbete som bl.a. kommer att innebära att diagnosen spelmani placeras i samma kategori som missbruk av alkohol och narkotika och att regeringen mot den bakgrunden har överfört medel från Statens folkhälsoinstitut till Socialstyrelsen för

att stödja öppenvårdsbehandlingarna av spelberoende. Socialstyrelsen har ett uppdrag att lämna förslag om bl.a. hur styrelsen kan bidra till att utveckla vård och behandlingsinsatser för spelberoende. Riksdagen bör inte föregripa detta. Mot den bakgrunden avstyrks motionerna [...].

Pågående arbete

Tillgänglig missbruksvård m.m.

I budgetpropositionen för 2014 (s.184) redovisas att Missbruksutredningen konstaterade att vården endast når en av fem som har missbruks- eller beroendeproblem. Personer med s.k. riskbruk nås i än lägre utsträckning. Vården behöver därför enligt regeringen utformas så att den blir bättre på att uppmärksamma och möta det vårdbehov som finns. Regeringen konstaterar att det inom ett flertal kommuner sedan flera år pågår en utveckling där socialtjänsten strävar efter att öka tillgängligheten till sina insatser genom att erbjuda stöd och hjälp inom ramen för öppna verksamheter i form av service utan biståndsbeslut. I takt med att kommuner och landsting samverkar inom integrerade beroendeenheter aktualiseras frågan särskilt, eftersom samarbetet underlättas med likartade handläggningsrutiner. Samtidigt har Socialstyrelsen ifrågasatt om denna utveckling har stöd i lagstiftningen. Regeringen ser därför behov av att se över och eventuellt förtydliga lagstiftningen i syfte att främja de positiva aspekterna av denna utveckling samtidigt som individens rättssäkerhet, liksom kraven på kvalitet, dokumentation och uppföljning på individ-, verksamhets- och nationell nivå säkerställs. Regeringen konstaterar vidare att de som söker vård i regel snabbt kommer i kontakt med vården. För personer med opiatberoende kvarstår dock alltför stora skillnader mellan landstingen när det gäller tillgång till läkemedelsassisterad behandling. Socialstyrelsen har därför i uppdrag att granska situationen i de landsting där tillgängligheten till sådan behandling brister och lämna förslag till hur den kan öka. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2015.

Stöd till medberoende

Regeringen anförde i propositionen God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården (2012/13:77 s.41) bl.a. att det är en fortsatt prioriterad fråga att uppmärksamma missbrukets konsekvenser för barn och andra närstående, och i budgetpropositionen för 2014 anføres att satsningen på att utveckla stödet till barn som växer upp i familjer med missbruk m.m. fortsätter. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting är huvudaktörer. Alla län, utom ett, har tillsatt regionala samordnare för att stödja utvecklingen av utbildningsinsatser, kartläggningar m.m. Regeringen konstaterar att en nationell kartläggning om föräldrars och barns behov av stöd har genomförts som grund för det fortsatta arbetet.

Spelmissbruk

Riksdagen godkände i december 2012 de mål som regeringen föreslog för alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelpolitiken (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:SoU1, rskr. 2012/13:115). Målen är

- ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk
- att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.

Regeringen anför i budgetpropositionen 2014 (s. 220–221) att insatserna mot spelberoende under den senaste tioårsperioden har dominerats av grundläggande åtgärder, såsom kunskapsinhämtande, stöd till de mest drabbade och informationsspridning till nyckelgrupper. Under senare tid har också problemen med spelberoende fått ökad uppmärksamhet. Regeringen konstaterar att diagnosinstrumentet, DSM 5, har ändrats så att spelberoende, dock inte dataspelsberoende, diagnostiseras i likhet med andra beroenden som t.ex. alkoholberoende och drogberoende. Fokus för regeringens fortsatta arbete anges vara att utveckla både de förebyggande insatserna och stödinsatser för personer med ett spelberoende. Ansvaret för utveckling av behandlingsmetoder av spelberoende förs över från Statens folkhälsoinstitut till Socialstyrelsen. Inriktningen i arbetet mot spelberoende bör vara att integrera det i det ordinarie arbetet inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen redovisade i maj 2013 ett regeringsuppdrag att lämna förslag om hur myndigheten kan bidra till att utveckla vård- och behandlingsinsatser för spelberoende genom att ge stöd och vägledning vid prioriteringar av vilka behandlingar och metoder som olika verksamheter i vård och omsorg bör satsa resurser på (S2012/4384/FST). Redovisningen gällde förslag till organisatoriska lösningar m.m.

Utskottets ställningstagande

Socialnämnden ska aktivt sörja för att den enskilda missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Vården ska planeras i samförstånd med missbrukaren och nämnden ska noga följa den planerade vården. Om missbrukaren kan motiveras till frivillig behandling, är det nödvändigt att göra upp en behandlingsplan i samråd med honom eller henne. Om behandlingen enligt planen avbryts måste socialtjänsten reagera och aktivt försöka motivera till ett nytt behandlingsförsök. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motion 2013/14:So624 (S) yrkandena 4 och 5. Yrkandena avstyrks.

Utskottet vidhåller sin bedömning att något initiativ inte behövs med anledning av motionsyrkanden om gemensamma mottagningar. Kommuner och landsting har redan den möjligheten. Motionerna 2013/14:So400 (V) yrkande 28 och 2013/14:So616 (V) yrkande 18 avstyrks.

Arbetet som syftar till att stärka barn- och föräldraperspektivet inom missbruks- och beroendevården fortsätter liksom satsningen på att utveckla stödet till barn som växer upp i familjer med missbruk, psykisk sjukdom, psykisk funktionsnedsättning eller där våld förekommer. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting är huvudaktörer i detta arbete. Utskottet anser att något initiativ från riksdagen inte behövs. Motion 2013/14:So426 (S) yrkande 3 i denna del avstyrks.

Utskottet har fått veta att en utredare inom Regeringskansliet nyligen fått i uppgift att se över frågan om spelberoende. Projektet löper över ett och ett halvt år och en delrapport ska redovisas i början av december 2014. Utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen på området. Något tillkännagivande med anledning av motionerna 2013/14:So340 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2013/14:Kr214 (MP) yrkandena 2 och 5 behövs inte. Motionerna avstyrks.

Anhörigstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om anhörigstöd.

Jämför reservation 29 (MP, SD, V).

Motionen

I motion 2013/14:So636 av Kerstin Nilsson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om socialtjänstlagens (SoL) intentioner och efterlevnad vad gäller anhörigvårdare. Motionärerna framhåller att socialtjänstlagens intentioner och dess efterlevnad med belysning på den belastning som läggs på anhörigvårdarna och de effekter det får på deras ekonomi, hälsa och livssituation bör utredas.

Gällande rätt

Enligt 5 kap. 10 § SoL ska socialnämnden erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stöder en närstående med funktionsnedsättning.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om anhörigstöd behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU12. Utskottet uttalade då följande: (s. 28, 2 res. MP, V).

Utskottet anser att det är angeläget att stödja de anhörigas insatser. Målet är att det stöd som anhöriga ger ska vara frivilligt och inte upplevas som påtvingat eller övermäktigt. Av Socialstyrelsens delredovisning av uppdraget att följa upp den nya bestämmelsen om anhörigstöd (5 kap. 10 § SoL) framkom att det saknades statistik för att kunna få

en tydlig bild av hur stödet utvecklas. Uppdraget ska slutredovisas i december 2014. Utskottet anser att uppföljningens resultat inte bör föregripas. Därmed avstyrks motionerna [...].

Pågående arbete

Den 1 juli 2009 ändrades bestämmelsen i 5 kap. 10 § SoL så att socialnämnderna är skyldiga att erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar eller stöder en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stöder en närstående med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att följa upp lagändringen och ska lämna en slutrapport senast den 31 december 2014.

I regeringens skrivelse 2013/14:57 Ett värdigt liv – äldrepolitisk översikt 2006–2014 (s. 16) anges att allt fler kommuner utvecklar strategier och planer för arbetet. Kommunerna avsätter medel, inrättar tjänster, utvecklar utbudet av serviceinsatser och förbättrar informationen om sitt stöd till anhöriga. I skrivelsen anges vidare att de problem som framkommer i Socialstyrelsens uppföljning 2012 är att anhörigas behov av stöd inte uppmärksammas systematiskt inom hela socialtjänsten. Det kan betyda att biståndshandläggarna inte utreder anhörigas behov av stöd och att de olika verksamheterna inte har rutiner för hur de ska uppmärksamma de anhörigas situation och erbjuda stöd. De som vårdar, hjälper eller stöder en annan person anser inte alltid att de behöver hjälp för egen del från kommunen. Ofta är anhöriga till långvarigt sjuka mest intresserade av hjälp från landstingets hälso- och sjukvård. I Socialstyrelsens kartläggning framkommer att många anhöriga och den sjuke har långvariga kontakter med hälso- och sjukvården. Vidare noteras att socialtjänstens samarbete med hälso- och sjukvården hittills har gått trögt men att kontakterna och informationsutbytet börjar resultera i att samverkansrutiner växer fram. I kartläggningen anför även att kuratorn inom sjukvården är en viktig kontaktyta och att samarbetet mellan huvudmännen inom missbruks- och beroendevården innebär att stödet till anhöriga blir en naturlig del i klientarbetet. Regionala och lokala vårdprogram i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer för demensvård har ansetts bidra till en bättre struktur för samarbetet mellan sjukvården och socialtjänsten.

I den äldrepolitiska skrivelsen anför regeringen vidare (s. 17) att Socialstyrelsens uppföljning visar att det finns ytterligare behov av vägledning i tillämpningen av bestämmelsen i SoL. Socialstyrelsen kommer att pröva möjligheten att ta fram en webbaserad utbildning om innebörden av 5 kap. 10 § SoL. Socialstyrelsen kommer att stödja patient-, anhörig-, funktionshinder- och frivilligorganisationerna i deras arbete för stöd till anhöriga, genom olika typer av initiativ. För att stödja socialtjänstens samverkan med hälso- och sjukvården i arbetet med att stödja anhöriga kommer Socialstyrelsen att ta fram goda exempel på hur en sådan samverkan kan utfor-

mas. Socialstyrelsen kommer, där det är relevant, att beakta de anhörigas situation i arbetet med att utveckla nya och revidera existerande nationella riktlinjer.

För att få djupare kunskap om konsekvenserna för anhöriga som ger omsorg till närstående har Socialstyrelsen i februari 2013 fått i uppdrag att göra fördjupade analyser om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser (S2011/8808/FST, delvis). I uppdraget ingår att undersöka varför vissa omsorgsgivare skattar sitt hälsotillstånd som sämre än andra, dvs. om det beror på ålder, förvärvsarbete eller andra livsomständigheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 oktober 2014.

I budgetpropositionen för 2014 (s. 176) anförs vidare att regeringen sedan flera år har lämnat stimulansbidrag till kommunerna för att de ska utveckla individuella stödformer till personer som vårdar eller stöder närstående. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga (Nka) har sedan 2008 i uppdrag att samla in, strukturera och sprida kunskap som berör äldre och deras närstående. Regeringen anför att anhörigorganisationer som bl.a. ordnar möten och erfarenhetsutbyten för anhöriga fyller en stor funktion för anhörigstödet.

Av regleringsbrevet för Socialstyrelsen 2013 och 2014 framgår att myndigheten ansvarar för uppföljningen av verksamheterna vid Nka och Svenskt Demenscentrum. Enligt regleringsbrevet för 2014 ska Socialstyrelsen fördela 5,5 miljoner kronor till Svenskt Demenscentrum och 7,5 miljoner kronor till Nka. Socialstyrelsen ska återrapportera till regeringen om verksamheten för 2013 och 2014 senast den 31 mars 2014 respektive den 31 mars 2015.

Riksrevisionen har inlett en granskning av systemet som omger anhöriga som vårdar och ger omsorg och stöd till närstående, med utgångspunkt i en genomförd förstudie. Granskningen ska besvara om systemet är utformat och organiserat så att det upplevs som frivilligt för anhöriga att vårda, ge omsorg till och stödja en närstående, om anhörigstödet bidrar till att anhöriga upplever avlastning och hjälp i de situationer de väljer att vårda, ge omsorg till och stödja en närstående, om systemet är utformat och organiserat på ett sätt som bidrar till att de anhörigas behov av stöd tillgodoses på ett likvärdigt sätt mellan olika kommuner och landsting m.m. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport, med planerad publicering i april 2014.

Utskottets ställningstagande

Enligt 5 kap. 10 § socialtjänstlagen ska socialnämnden erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stöder en närstående som har en funktionsnedsättning. Bestämmelsen gäller sedan den 1 juli 2009. Utskottet vidhåller att det är

angeläget att stödja de anhörigas insatser. Utskottet utgår från att det stöd som anhöriga ger ska vara frivilligt och inte upplevas som påtvingat eller övermäktigt.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att anhörigvårdarnas situation nu uppmärksammas på olika sätt. I regeringens skrivelse 2013/14:57 Ett värdigt liv – äldrepolitisk översikt 2006–2014 anges att allt fler kommuner utvecklar strategier och planer för arbetet och att kommunerna avsätter medel, inrättar tjänster, utvecklar utbudet av serviceinsatser och förbättrar informationen om sitt stöd till anhöriga. Socialstyrelsens uppföljning visar att det finns ytterligare behov av vägledning i tillämpningen av bestämmelserna i socialtjänstlagen. För att få djupare kunskap om konsekvenserna för anhöriga som ger omsorg till närstående fick Socialstyrelsen i februari 2013 i uppdrag att göra fördjupade analyser om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2014. Vidare granskar Riksrevisionen systemet som omger anhöriga som vårdar och ger omsorg och stöd till närstående, och planerar att publicera en rapport om det i april 2014.

Utskottet välkomnar de genomlysningar som nu har initierats och som snart ska redovisas. Därmed anser utskottet att motion 2013/14:So636 (S) är tillgodosedd.

Våld i nära relationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om stöd till och skydd för brottsoffer, dödsfallsutredningar och tillsyn.

Jämför reservationerna 30 (S), 31 (MP), 32 (V) och 33 (V) samt särskilda yttrandena 2 (S) och 3 (V).

Motionerna

Stöd till och skydd för brottsoffer

I kommittémotion 2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur det ska kunna skapas tillräckligt med platser på skyddade boenden som är utformade efter de ungas behov. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett handlingsprogram för att inrätta resursjourer som har kompetens att ta emot missbrukande kvinnor och kvinnor med psykisk funktionsnedsättning som är utsatta för våld. I yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur våldsutsatta kvinnor som lever gömda utan uppehållstillstånd ska få nödvändigt stöd och skydd mot mäns våld utan att riskera utvisning.

I motion 2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S) begärs ett tillkännagivande om att utreda en modell för kommun-externa placeringar av personer som har utsatts för våld i en nära relation.

I motion 2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att utreda skyddet för kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer som en rättighet i form av finansierade kvinnojourer i alla kommuner.

I motion 2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) begärs ett tillkännagivande om att föreslå åtgärder så att även våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning ska omfattas av 5 kap. 11 § SoL.

I motion 2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om föreskrifter för att kvinnor och barn ska få stöd i enlighet med SoL. Motionärerna anför att kommunerna enligt SoL ska ge stöd och hjälp både till kvinnan och till barnen vid misshandel inom familjen. Detta stöd finns inte i alla kommuner, kvaliteten är ojämn och stödet ges oftast av ideburna kvinnojourer.

Dödsfallsutredningar

I kommittémotion 2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att det bör förtydligas i lagstiftningen att det ska genomföras en utredning om varje enskilt dödsfall orsakat av en närstående. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att självmord som misstänks ha genomförts efter hot och påtryckningar i en hedersrelaterad kontext ska omfattas av utredningsförfarandet. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att dödsfall som har skett utomlands bör omfattas av utredningsförfarandet. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att försök till dråp och mord ska omfattas av utredningsförfarandet.

I motion 2013/14:So640 av Carina Ohlsson m.fl. (S) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vikten av förebyggande arbete och i detta sammanhang särskilt vikten av att påskynda Socialstyrelsens arbete med uppföljning av mord, den s.k. haverikommissionen, med målet att inga fler ska mördas.

Tillsyn

I kommittémotion 2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra en utvärdering av hur väl Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tillsyn över kommunernas insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld fungerar.

Gällande rätt

Av 5 kap. 11 § SoL framgår att socialnämnden bl.a. har till uppgift att verka för att den som har utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar för att ett barn som har utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

Lagen (2007:606) om utredningar avseende vissa dödsfall innebär att s.k. dödsfallsutredningar ska företas i vissa fall när brott har begåtts mot ett barn och barnet har avlidit med anledning av brottet, eller när en kvinna eller man har avlidit med anledning av brott av en närstående. Utredningssystemet syftar till att försöka identifiera brister i samhället på ett övergripande plan.

Ideella organisationer som bedriver frivilligt arbete för att motverka våld mot kvinnor m.m. kan beviljas statsbidrag enligt förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området m.m. Ansökningar om ett sådant statsbidrag prövas av Socialstyrelsen.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om stöd till och skydd för brottsoffer, dödsfallsutredningar och utredningar om tillsyn behandlades av utskottet i betänkande 2012/13:SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 40–41, 6 res. S, MP, SD, V).

Enligt socialtjänstlagen hör det till socialnämndens uppgifter att verka för att den som har utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Lagstiftaren betonar att socialnämnden särskilt ska beakta att kvinnor som utsätts för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ska vidare särskilt beakta att barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp.

Regeringen utsåg i april 2012 en nationell samordnare mot våld i nära relationer med ett brett uppdrag. I uppdraget ingår bl.a. att samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer. Samordnaren ska enligt direktiven vid behov lämna förslag till hur arbetet mot våld i nära relationer kan förbättras och samverkan utvecklas. Samordnaren är fri att ta upp frågor som ligger nära de som anges i direktiven, och uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2014. Det ingår i samordnarens uppdrag att överväga hur stöd till och skydd för brottsoffren kan utvecklas. Det omfattar bl.a. stöd och skydd till brottsoffer för hedersrelaterat våld samt till personer med funktionsnedsättning. Samordnaren ska vidare särskilt överväga hur kvinnojourers och andra berörda ideella organisa-

tioners verksamhet kan förstärkas. Utskottet har nyligen fått veta att regeringen kommer att återkomma med förslag till riksdagen om resursförstärkning av kvinnojourerna under 2013 (se statsrådet Maria Arnholms svar den 12 februari 2013 på en interpellation om stöd till kvinnojourer, ip. 2012/13:215, prot. 2012/13:63). Socialstyrelsens analys av insatsen skyddat boende kommer att rapporteras under hösten 2013.

Utskottet välkomnar regeringens kraftsamling mot våld i nära relationer och den nationella samordnarens uppdrag samt anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Det som tas upp i motionerna [...] ligger inom ramen för direktiven. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motionerna avstyrks.

Utskottet noterar att Statskontoret har i uppdrag att följa upp och utvärdera utredningsverksamheten 2008–2014 enligt lagen (2007:606) om utredningar avseende vissa dödsfall. Dödsfallsutredningarna nämns även i den nationella samordnarens direktiv. Med hänsyn till det pågående arbetet bör riksdagen inte ta något initiativ. Utskottet avstyrker motion [...].

Pågående arbete

Nationell samordnare för våld i nära relationer

Regeringen tillsatte i april 2012 en nationell samordnare, Carin Götblad, för att åstadkomma en kraftsamling i arbetet med att motverka våld i nära relationer (se dir. 2012:38). I samordnarens uppdrag ingår att

- samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer – särskilt fokus ska läggas på rättsväsendet
- aktivt verka för att förbättra samverkan mellan berörda aktörer och bidra till en ökad samsyn kring hur våld i nära relationer bäst ska förebyggas och bekämpas
- särskilt överväga hur förebyggande insatser mot våld kan utvecklas och genomföras
- i samråd med berörda aktörer bidra till att sprida och förbättra genomslaget av befintlig kunskap på området
- överväga hur skyddet för och stödet till brottsoffren kan utvecklas och i detta sammanhang särskilt överväga hur kvinnojourers och andra berörda ideella organisationers verksamhet kan förstärkas
- aktivt verka för att synliggöra olika aspekter och negativa konsekvenser av våld i nära relationer för såväl berörda aktörer som allmänheten
- vid behov lämna förslag till hur arbetet mot våld i nära relationer kan förbättras och samverkan utvecklas på nationell, regional och lokal nivå.

Samordnaren är fri att ta upp frågor som ligger nära dem som anges i direktiven. Arbetet, som genomförs av en kommitté, ska slutredovisas senast den 30 juni 2014.

Enligt direktiven för den nationella samordnaren framgår att insatserna för personer som begår sådana brott eller som kan komma att göra det behöver vidareutvecklas för att långsiktigt kunna förebygga våld i nära relationer. Vidare noteras att barn och unga är en viktig målgrupp, och att primärpreventivt arbete inriktat mot normer och attityder bör vara ett centralt inslag i det förebyggande arbetet. Barn som växer upp i familjer där våld förekommer mellan föräldrarna löper stor risk att själva utsättas för våld och dessa barn har i betydligt högre utsträckning än barn i allmänhet olika symtom på psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa är tillsammans med beteendestörningar och missbruk i tidig ålder välkända riskfaktorer för att utveckla ett våldsamt beteende. Vidare framhålls att betydelsen av alkohol och droger är en viktig aspekt att beakta i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer och att det krävs ett förstärkt samarbete kring hur våldsbrott bättre ska kunna förebyggas. Samordnaren ska tillsammans med berörda aktörer bidra till en ökad helhetssyn kring det våldsförebyggande arbetet och särskilt överväga hur förebyggande insatser mot våld kan utvecklas och genomföras.

Vidare noteras i direktiven att socialtjänsten har en mycket viktig uppgift i att se till att hot- och riskbedömningar utförs och att nödvändigt skydd och stöd finns att tillgå. Våld i nära relationer behöver enligt direktiven bättre uppmärksammas inom t.ex. missbruks- och beroendevården liksom för personer med funktionsnedsättning. Samordnaren ska tillsammans med berörda aktörer överväga hur skyddet för och stödet till brottsoffren kan utvecklas. Kvinnojourers och andra ideella organisationers verksamhet är enligt direktiven ett betydelsefullt komplement till kommunernas ansvar för stöd till brottsutsatta. Samordnaren ska överväga hur kvinnojourers och andra berörda ideella organisationers verksamhet, med beaktande av kommunernas ansvar inom området, kan förstärkas. För att öka medvetandegraden om problemet och visa att samhället inte accepterar våld i nära relationer måste det, enligt direktiven, synliggöras. Samordnaren ska arbeta utåtriktat mot berörda aktörer och delta i debatter och offentliga diskussioner.

Uppdrag till Socialstyrelsen

I samband med att regeringen beslutade om direktiv för den nationella samordnaren fick Socialstyrelsen i april 2012 i uppdrag att utveckla metoder för arbetet med personer som utövar våld mot närstående och som inte är föremål för insatser inom kriminalvården (S2012/3248/FST [delvis]). Regeringen anser att det är betydelsefullt att det utvecklas kunskapsbaserade och mer enhetliga metoder och arbetssätt som kan användas inom socialtjänsten vid insatser för våldsutövare. De metoder som utvecklas ska beakta de närståendes behov av trygghet och säkerhet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 27 mars 2015.

I budgetpropositionen för 2014 (s. 186) noteras att regeringen har gett Socialstyrelsen ett långsiktigt uppdrag (2011–2014) att stimulera utvecklingen av socialtjänstens arbete med stöd till brottsoffer. Uppdraget utgör en del av genomförandet av handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Vid Socialstyrelsen pågår föreskriftsarbete och revidering av de allmänna råden (SOSFS 2009:22) om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som har bevittnat våld. Förslag till föreskrifter har skickats på remiss och de beräknas tidigast kunna träda i kraft i april 2014. De föreslagna föreskrifterna skärper kommunernas skyldighet att stödja och hjälpa barn och vuxna som utsätts för våld i nära relationer. De föreslås också omfatta barn som har bevittnat våld och själva våldsutövaren. Några exempel på de krav som föreslås gälla för socialnämnderna är

- att man i varje enskilt ärende gör en bedömning av risken för att en vuxen eller ett barn blir utsatt för ytterligare våld
- att det tydligt framgår vem eller vilka som bär ansvaret för att utreda, fatta beslut och följa upp sådana ärenden
- att det ska finnas fastställda mål för arbetet med våldsutsatta barn som har bevittnat våld och våldsutövare, där man beskriver när och hur målen ska uppnås.

Även hälso- och sjukvårdspersonal omfattas av förslaget eftersom det trots misstankar om att ett barn har blivit utsatt för våld eller sexuellt övergrepp av en närstående görs få anmälningar till kommunerna.

I juni 2013 redovisade Socialstyrelsen för andra året i rad öppna jämförelser av kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld, som tas fram i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting. I budgetpropositionen för 2014 (s. 161) noteras att jämförelserna visar att i princip alla landets kommuner kan erbjuda skyddat boende till våldsutsatta kvinnor. Hälften av kommunerna kan ge skyddat boende för kvinnor med missbruk som har utsatts för våld. I budgetpropositionen noteras vidare att nästan samtliga kommuner kan erbjuda individuella krissamtal för barn som har bevittnat våld, medan sex av tio kan erbjuda gruppverksamhet för dessa barn. Mindre än 40 procent av kommunerna uppger att de använder en standardiserad bedömningsmetod i arbetet med våldsutsatta kvinnor. De öppna jämförelserna visar också att färre än 30 procent av kommunerna systematiskt följer upp sina insatser till våldsutsatta kvinnor och deras barn. Färre än hälften av kommunerna uppger att de har aktuella rutiner för all personal inom socialtjänsten om hur de ska agera när det finns tecken på att en kvinna är utsatt för våld.

Socialstyrelsen har i maj 2013 på regeringens uppdrag redovisat en kartläggning som ger en bild av omfattningen av och kvaliteten vid de skyddade boendena. Områden där verksamheten behöver förbättras är exempelvis insatser för barn och våldsutsatta kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Socialstyrelsen har vidare i september 2013 tagit fram

en vägledning om skyddat boende för personer som utsätts för hot och våld i nära relationer – ”Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende”. Kommunerna har ett tydligt ansvar att tillhandahålla skyddat boende med olika innehåll och skyddsnivå. Utgångspunkten med vägledningen är att stärka den skyddssökandes säkerhet.

Resursförstärkning

För att ytterligare stärka kvinnojourernas verksamhet har riksdagen, på regeringens förslag, beslutat om en resursförstärkning av statsbidraget till organisationer som arbetar med att motverka våld mot kvinnor med sammanlagt drygt 23 miljoner kronor fr.o.m. 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:SoU1, rskr. 2013/14:125-126).

När det gäller åtgärder för att se till att kvinnojourerna får det ökade stöd som har utlovats anförde statsrådet Maria Larsson följande den 5 februari 2014 (svar på skriftlig fr. 2013/14:355):

Gustav Fridolin har frågat statsminister Fredrik Reinfeldt vilka åtgärder han avser att vidta för att se till att kvinnojourerna får det ökade stöd som utlovats. Frågan har överlämnats till mig.

Att stärka skyddet för våldsutsatta kvinnor och deras barn är av största vikt. I det arbetet ingår som en viktig del att det finns långsiktiga och stabila ekonomiska villkor för kvinnojourer och tjejjourer. Det är kommunerna som ansvarar för att medborgarna får det stöd och hjälp de behöver. Kommunerna har också en lagstadgad skyldighet att ge våldsutsatta kvinnor stöd och hjälp. Regeringen gör stora ansträngningar för att stödja kommunernas i detta mycket viktiga arbete.

Socialstyrelsen har i uppdrag att vägleda socialtjänsten bl.a. genom att ta fram kunskapsstöd för tillämpningen av socialtjänstlagen. Myndigheten har förstärkt tillsynen på området och arbetet med att utveckla och genomföra öppna jämförelser pågår. Socialstyrelsen har på regeringens begäran gjort en kartläggning av omfattning och kvalitet vid skyddade boenden i Sverige och presenterat en modell för hur insatsen kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå. Av denna och andra rapporter framgår att kvinnojourerna på många håll i landet behöver förstärkning och att skyddet av våldsutsatta kvinnor och barn kräver en mångfald av aktörer.

Mot denna bakgrund beslutade regeringen i höstas att permanent öka de statliga verksamhetsbidragen för organisationer som arbetar med våldsutsatta kvinnor. Förstärkningen innebär i det närmaste en fördubbling av den del av medlen som är avsedd att stärka kvinnojourernas verksamhet.

Socialstyrelsen har nu beslutat hur medlen ska fördelas 2014. Så gott som hela förstärkningen på drygt 13 miljoner kronor har fördelats mellan kvinnojourernas riksorganisation ROKS och riksförbundet SKR för att de ska kunna förstärka sina lokala jourers verksamhet. Det ankommer nu på dem att fördela medlen mellan sina medlemmar. Terrafem har som medlem i ROKS möjlighet att ansöka om dessa medel för sina lokala jourer. Därutöver har Terrafem erhållit statsbidrag för 2014 för att täcka kostnaderna för organisationens rikstäckande jourtelefon för kvinnor med utländsk härkomst.

Regeringens avsikt är att förstärkningen ska komma de lokala jourerna i hela landet till godo. Men det är inte meningen att statsbidraget ska finansiera driften av verksamheten. Detta är ett kommunalt ansvar. En stor del av socialtjänstens insatser på området utförs av kvinnojourer som då ska få ersättning av socialtjänsten för detta.

Det statliga stödet till kvinnojourer sker på olika sätt för olika syften och både till kvinnojourernas ideella verksamhet och för att kvalitetsutveckla insatser beslutade inom socialtjänsten men som kvinnojourerna utför. Utöver det förordningsreglerade statsbidraget till vissa organisationer inom det sociala området m.m. (2011:1062), fördelas varje år 109 miljoner kronor i utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla socialtjänstens arbete med stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld samt våldsutövare. Dessa medel fördelas av Socialstyrelsen till kommuner och ideella föreningar. När det gäller ideella föreningar så är kvinnojourer, tjejjourer och brottsofferjourer de främsta mottagarna av utvecklingsmedlen. En del av medlen används också till att skapa en nationell och regional stödstruktur i syfte att bidra till ett mer långsiktigt metodutvecklingsarbete.

Dödsfallsutredningar

Som nämnts tidigare har Socialstyrelsen ansvaret för att genomföra utredningar när ett brott har begåtts mot ett barn och barnet har avlidit med anledning av brottet, eller när en kvinna eller man har avlidit med anledning av brott av en närstående eller tidigare närstående person. Statskontoret ska på regeringens uppdrag följa upp och utvärdera utredningsverksamheten under perioden 2008–2014. I uppdraget ingår bl.a. att utreda om syftet med dödsfallsutredningarna har uppnåtts.

Socialstyrelsen redovisade den 31 januari 2014 en första rapport om dödsfallsutredningar under 2012–2013. När det gäller barn ser Socialstyrelsen bl.a. behov av att

- det finns information på olika språk om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens roll och möjligheter att erbjuda skydd, stöd och vård
- det finns information om psykisk hälsa till blivande och nyblivna föräldrar i samband med och efter förlossning
- socialtjänsten beaktar att det kan behövas kompetens när det gäller att uppmärksamma spädbarns särskilda behov samt risker för och tecken på förlossningsdepression och förlossningspsykos inom verksamheter som omfattar kvinnor
- barnperspektivet beaktas i alla verksamheter inom socialtjänsten
- hälso- och sjukvården samt skola och förskola efterlever anmälnings-skyldigheten.

När det gäller vuxna ser Socialstyrelsen bl.a. behov av

- ökad kompetens i att uppmärksamma och fråga om våld inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården
- ökad kunskap inom socialtjänsten om metoder för motivationsarbete
- att socialtjänsten erbjuder insatser efter den enskilda individens behov
- att bedömning av behov och risker utvecklas

- att socialtjänsten följer upp insatser
- utveckling av intern och extern samverkan.

För att Socialstyrelsen ska kunna uppnå syftet med utredningarna finns följande behov av att utveckla verksamheten:

- Ett större antal fall behöver inkluderas i utredningsverksamheten när det gäller barn.
- Lagstiftningen när det gäller vuxnas dödsfall behöver analyseras i syfte att klarlägga under vilka förutsättningar även uppgifter som direkt berör gärningsmännen kan begäras in.

Socialstyrelsen framhåller i rapporten att för att kunna göra en samlad bedömning av utvecklingsbehoven är det viktigt att resultaten analyseras tillsammans med Statskontorets kommande utvärdering och slutredovisningen från den nationella samordnaren mot våld i nära relationer. Socialstyrelsen planerar en andra rapport om utredningsverksamheten som kommer rikta sig till verksamheter och myndigheter och som kommer att publiceras i början på mars 2014.

Tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har sedan den 1 juni 2013 övertagit uppdraget att genomföra en fortsatt samlad nationell tillsyn i enlighet med de nationella bedömningskriterierna som gäller för insatser till våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. Tillsynen omfattar även andra utförare av socialtjänst än kommunen och hälso- och sjukvården. Under 2012–2013 har Socialstyrelsen/IVO granskat kommunerna, hälso- och sjukvården samt kvinnojourerna i deras arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld och den 6 februari 2014 slutfördes en nationell tillsyn genom slutrapporten Våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. IVO noterar att tillsynen har medfört möjligheter att förbättra arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. De flesta verksamheter som har omfattat av tillsynen har genomfört förändringar och förbättringar för att rätta till brister och utveckla kvaliteten i sitt arbete. Samtidigt förekommer det enligt rapporten brister som måste åtgärdas:

- Det finns skillnader i kommunernas arbete. Alla kommuner tar, enligt IVO, inte det ansvar de har enligt socialtjänstlagen för våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld, vilket innebär en fara för rättssäkerheten och kan innebära att våldsutsatta kvinnor får stöd utifrån var de bor i stället för utifrån behov.
- Tillsynen visar också att det finns behov av att förbättra kvaliteten och kompetensen inom hälso- och sjukvårdens arbete. Det finns skillnader mellan olika verksamheter i deras arbete med våldsutsatta kvinnor och barn. Hälso- och sjukvården måste bli bättre på att identifiera och alltid anmäla misstanke om att barn far illa till socialtjänsten.

- Risken är enligt rapporten stor att vården blir ojämlig. Fokus ligger på den vuxna patienten och barn som bevittnat våld uppmärksammas inte.
- Kvinnojourerna har under lång tid tagit ett stort ansvar för att hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn. Kvinnojouren ska, enligt IVO, fortsätta det arbetet men behöver utveckla sitt kvalitetsarbete och upprätta rutiner för rapportering enligt lex Sarah och dokumentera beslutade biståndsinsatser när de är utförare av socialtjänst.
- IVO påpekar att samverkan mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt kvinnojourerna och andra aktörer är viktig för att både upptäcka och ge stöd till våldsutsatta kvinnor. Den måste samordnas så att alla våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld och deras behov av stöd och hjälp tillgodoses på kort och lång sikt, oavsett var de bor.

Enligt IVO håller man för närvarande på att följa upp cirka tio kommuner som har haft stora brister i den nationella tillsynen av våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. IVO avser att följa upp dem tills bristerna har rättats till eller, om så inte sker, ansöka om föreläggande om vite. Under hösten 2013 har IVO även gjort inspektioner i enstaka nya kommuner inom området. Under 2014 planerar man att göra minst två tillsyner inom området i varje tillsynsregion.

Utskottets ställningstagande

I uppdraget för den nationella samordnaren mot våld i nära relationer ingår bl.a. att samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer. Samordnaren ska vid behov lämna förslag till hur arbetet mot våld i nära relationer kan förbättras och hur samverkan utvecklas. Samordnaren är fri att ta upp frågor som ligger nära de som anges i direktiven, och uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2014. Det ingår också i samordnarens uppdrag att överväga hur stöd till och skydd för brottsoffren kan utvecklas, vilket omfattar bl.a. skyddade boenden, kommunexterna placeringar, kvinnojourer, kvinnor med missbruksproblem, kvinnor med fysisk och psykisk funktionsnedsättning och kvinnor som lever gömda utan uppehållstillstånd. Utskottet noterar även Socialstyrelsens arbete på området och den resursförstärkning för att stärka kvinnojourernas verksamhet som riksdagen har beslutat.

Det som tas upp i motionerna 2013/14:So249 (V) yrkandena 11, 17 och 19, 2013/14:So293 (S), 2013/14:So467 (MP), 2013/14:So482 (S) och 2013/14:So649 (S) ligger inom ramen för direktiven för den nationella samordnaren mot våld i nära relationer. Riksdagen bör därför inte ta något initiativ och motionerna avstyrks därmed.

Utskottet noterar att Statskontoret har i uppdrag att följa upp och utvärdera utredningsverksamheten 2008–2014 enligt lagen (2007:606) om utredningar avseende vissa dödsfall, och att Socialstyrelsen den 31 januari 2014

redovisade en första rapport om dödsfallsutredningar under 2012–2013. Socialstyrelsen framhåller i rapporten att för att kunna göra en samlad bedömning av utvecklingsbehoven är det viktigt att resultaten analyseras tillsammans med Statskontorets kommande utvärdering och slutredovisningen från den nationella samordnaren mot våld i nära relationer. Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna 2013/14:So249 (V) yrkandena 3–6 och 2013/14:So640 (S) yrkande 3.

Som ett led i att skapa förutsättningar för en bättre samordnad och tydligare tillsyn bedriver Inspektionen för vård och omsorg (IVO) en förstärkt tillsyn av socialtjänsten. Myndigheten avslutade en nationell tillsyn den 6 februari 2014 genom rapporten Våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. IVO följer för närvarande upp cirka tio kommuner som har haft stora brister och avser att följa upp dem tills bristerna har rättats till eller, om så inte sker, ansöka om föreläggande om vite. Under 2014 planerar man att göra minst två tillsyner inom området i varje tillsynsregion. Utskottet anser därmed att det inte finns någon anledning till något initiativ från riksdagen och avstyrker motion 2013/14:So249 (V) yrkande 1.

Familjerådgivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om familjerådgivning.
Jämför reservation 34 (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning.

I motion 2013/14:So398 av Emma Henriksson och Stefan Svanström (båda KD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att utöka utbudet av föräldrautbildning. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till hur tillgången till kvalitetssäkrat och lättillgängligt föräldrastöd på internet kan tillgodoses. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om en nationell översyn av familjerådgivningen. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av landets jourverksamheter och utreda hur kraven på dessa verksamheter kan skärpas i linje med motionens intentioner.

Gällande rätt

Av 3 kap. 3 § SoL följer att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och att det för utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Enligt 3 kap. 6 § första stycket SoL bör socialnämnden genom hemtjänst, dagverksamheter eller annan liknande social tjänst underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra. Av andra stycket i nämnda bestämmelse framgår att socialnämnden även har till uppgifter att erbjuda sociala tjänster genom rådgivningsbyråer, socialcentraler och liknande, social jour eller annan därmed jämförlig verksamhet.

Enligt 5 kap. 3 § första stycket SoL ska kommunen sörja för att föräldrar kan erbjudas samtal under sakkunnig ledning i syfte att nå enighet i frågor som gäller vårdnad, boende och umgänge (samarbetssamtal), och att föräldrar får hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge. Av bestämmelsens andra stycke framgår att kommunen även ska sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare kan erbjudas dem som begär det. Med familjerådgivning avses en verksamhet som består i samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.

Av 8 kap. 2 § SoL följer att kommunen, enligt grunder som kommunen bestämmer, får ta ut skäliga avgifter för bl.a. familjerådgivning.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringen beslutade i mars 2009 om en nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd – En vinst för alla. Det övergripande nationella målet är att alla föräldrar med barn under 18 år ska erbjudas föräldrastöd under hela barnets uppväxt. I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) anges att regeringen har satsat ca 140 miljoner kronor i stimulansmedel riktat till kommuner i samarbete med lärosäten. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att följa genomförandet av strategin och kartlägga det föräldrastödjande arbetet i Sverige. I budgetpropositionen anges vidare att Folkhälsomyndigheten konstaterar att stimulansmedlen har bidragit till att utvecklingen av föräldrastöd har gått framåt i de kommuner som har tagit del av dem. En stor andel av föräldrastödsaktörerna har dock svårt att uppskatta omfattningen av föräldrastödsarbetet, såsom antalet genomförda föräldrastödsprogram eller antalet deltagande föräldrar.

I budgetpropositionen för 2014 redovisas även att Folkhälsomyndigheten har utarbetat hälsoekonomiska analyser på föräldrastödsområdet. Syftet är att få underlag att värdera samhällskostnader för föräldrastödsinsatser i relation till insatsernas resultat, både i hälso- och penningvärde. Folkhälsomyndigheten drar slutsatsen att sådana insatser som de undersökta föräldrastödsprogrammen kostar förhållandevis lite att genomföra i förhållande till andra insatser. Eftersom barn vars föräldrar har deltagit i föräldrastödspro-

grammen inte visar sig vara i behov av fortsatta regelbundna besök hos t.ex. psykolog, kurator eller specialpedagog i samma utsträckning som tidigare, leder också insatserna till minskade kostnader inom skola och socialtjänst. Under hösten 2013 anordnade Folkhälsomyndigheten på uppdrag av regeringen konferenser i länen för att utifrån lokala och regionala behov sprida kunskap och stödja genomförandet. Utbildning i föräldrastödjande arbete görs tillgänglig genom en distansutbildning på universitetsnivå. Vidare anförs i budgetpropositionen att en satsning på att stärka stödet till föräldrar med barn i tonåren kommer att inledas. För att främja ett lättillgängligt föräldrastöd avser regeringen även att göra en satsning på att utveckla och utvärdera olika modeller för familjecentraler. Utvecklingsinsatser med fokus bl.a. på att få ökad kunskap om effekter av föräldrastödsinsatser samt för att stärka stödet till föräldrar med barn med funktionsnedsättning pågår.

Den 18 februari 2014 överlämnade regeringen skrivelsen Ett stärkt föräldrastöd – för barnets rätt till trygga uppväxtvillkor (skr. 2013/14:87) till riksdagen. Redogörelsen omfattar innevarande och föregående mandatperiod. För att ge en bredare och mer samlad bild av vilket föräldrastöd som erbjuds i olika verksamheter beskrivs även i vissa delar sådant föräldrastödjande arbete inom myndigheter, kommuner, landsting och ideella organisationer som bedrivs utan särskilda satsningar från regeringens sida. I skrivelsen redogör regeringen för sina bedömningar och för insatser som går ut på att ytterligare förbättra stödet till föräldrar.

Genom en lagändring som träder i kraft den 1 juli 2014 måste kommunerna ge föräldrar möjlighet att i samarbetsamtal även ta upp frågor som gäller försörjningen av barnen (prop. 2012/13:189, bet. 2013/14:SoU4, rskr. 2013/14:61). Målet för samtalen ska vara att föräldrarna i samförstånd ska komma fram till lösningar om försörjningen.

Tidigare behandling

Motioner om olika frågor om familjerådgivning behandlades av utskottet senast i betänkande 2012/13:SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 16, 2 res. S, V och MP).

Kommunen ska sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare kan erbjudas dem som begär det. Skäliga avgifter får tas ut för bl.a. familjerådgivning. Sedan några år finns också en nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd. Målsättningen med strategin är att via föräldrar främja barns hälsa och positiva utveckling. Ett antal lokala projekt pågår inom ramen för strategin.

Utskottet har noterat och ser positivt på Socialstyrelsens nyligen redovisade uppdrag om förutsättningar för att bedriva försöksverksamheter med separationsteam i kommunerna liksom beskrivningen av en av de använda metoder som används i syfte att förebygga familjekonflikter. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna [...]. Motionerna avstyrks.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar och ser positivt på det pågående arbetet på föräldrastödsområdet samt välkomnar regeringens initiativ med en skrivelse som innehåller en samlad redogörelse för resultatet av genomförda föräldrastödjande insatser. Skrivelsen planeras att behandlas av riksdagen under våren 2014. Riksdagen bör därmed inte ta något initiativ med anledning av motionerna 2013/14:So398 (KD) yrkandena 2–5 och 2013/14:So666 (SD) yrkande 1, och motionerna avstyrks.

Adoption

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om adoption.

Jämför reservationerna 35 (MP) och 36 (V).

Motionerna

I motion 2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om att inhemska adoptioner bör komma i fråga i större utsträckning och att detta perspektiv bör finnas med i utredningen om hur barnkonventionen kan införlivas i svensk lag.

I motion 2013/14:So365 av Jan-Evert Rådström och Christian Holm (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten till adoption utan fast övre åldersgräns för föräldrar.

I motion 2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) begärs i yrkande 9 ett tillkännagivande om att Myndigheten för internationella adoptioner bör få i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för samkönade par.

Gällande rätt

Av de grundläggande bestämmelserna om adoption i 4 kap. föräldrabalken framgår i huvudsak följande. Den som ska få tillstånd att adoptera ska, med vissa undantag, ha fyllt 25 år. Makar får inte adoptera annat än gemensamt och inga andra än makar får adoptera gemensamt. Med makar likställs sedan 2003 personer som ingått registrerat partnerskap. Samtycke krävs av ett adoptivbarn som har fyllt 12 år, om inte barnet är under 16 år och allvarligt skulle skadas av att bli tillfrågat eller på grund av exempelvis psykisk störning är förhindrad att lämna samtycke. Barnets föräldrar ska lämna samtycke till adoptionen. Samtycke krävs inte från en förälder som exempelvis är psykiskt sjuk eller befinner sig på okänd ort. Rätten ska pröva om det är lämpligt att adoptionen äger rum. Som underlag för denna prövning ska yttranden från bl.a. socialnämnden hämtas in. Ersättning får inte betalas ut för adoptionen.

Enligt 6 kap. 12 § SoL ska socialnämnden vid internationella adoptioner pröva om sökanden, bl.a. med hänsyn till ålder, hälsotillstånd, personliga egenskaper och socialt nätverk, är lämplig att adoptera och om medgivande ska ges till att adoptionsförfarandet får fortsätta när ett visst barn har föreslagits för adoption.

Bakgrund och pågående arbete

I juli 2009 lämnade 2008 års adoptionsutredning betänkandet Modernare adoptionsregler (SOU 2009:61). Utredningen hade i uppdrag att göra en allmän översyn av reglerna om adoption i 4 kap. föräldrabalken. Utredningen föreslår att en bestämmelse införs om att ett medgivande att ta emot ett barn med hemvist utomlands för adoption enligt 6 kap. 12 § SoL inte får lämnas om sökanden eller sökandena vid ansökningstillfället har fyllt 43 år. Detta ska dock inte gälla om barnet har en personlig anknytning till sökanden eller det annars finns särskilda skäl. Den generella 25-årsgränsen i 4 kap. föräldrabalken för att få adoptera bör enligt utredningen behållas. Någon reglering av ålderskillnaden mellan sökanden och den som ska adopteras bör enligt utredningen inte införas och det bör inte heller införas någon övre åldersgräns för sökanden i 4 kap. föräldrabalken. Betänkandet har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Socialstyrelsen redovisade nyligen, den 3 mars 2014, uppdraget Nationella adoptioner av barn i familjehem och konstaterar att socialtjänsten väcker frågan om adoption i liten utsträckning och för ytterst få barn. Av redovisningen framgår att Socialstyrelsen anser att det behövs mer kunskap om effekten av vårdnadsöverflyttning innan myndigheten tar ställning till om den lagliga regleringen kring nationell adoption av familjehemsplacerade barn behöver ses över.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade motionsyrkanden om nationella adoptioner i betänkande 2012/13:SoU11. Utskottet uttalade då bl.a. följande (s. 45, 1 res. MP).

Utskottet har noterat och ser positivt på Socialstyrelsens uppdrag att efter en kartläggning överväga om och i så fall hur åtgärder bör vidtas för att socialnämnderna än mer ska uppmärksamma frågan om nationell adoption av barn som är eller kan komma att bli placerade i samhällsvård. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2014. Riksdagen bör inte ta något initiativ varför motionerna [...] avstyrks.

Utskottet behandlade motionsyrkanden om samkönade pars adoption och äldre föräldrars adoption i betänkande 2010/11:SoU10. Utskottet uttalade då följande (s. 51, 1 res. i fråga om samkönade pars adoption S, MP, V).

Utskottet har fått veta att Myndigheten för internationella adoptionsfrågor fortfarande informerar myndigheterna i ursprungsländerna om möjligheten för registrerade partner att bli godkända som adoptivföräldrar i Sverige och frågar om möjligheterna för registrerade partner att få adop-

tera från det landet samt i kontakt med myndigheter i mottagarländer diskuterar frågan om adoption och samkönade par. Riksdagen bör inte ta något initiativ och motionerna [...] avstyrks.

Den fråga som tas upp i motion [...] har behandlats av Adoptionsutredningen i dess slutbetänkande (SOU 2009:61). Betänkandet, som har remissbehandlats, bereds för närvarande. I avvaktan på resultatet av det arbetet bör riksdagen inte ta något initiativ. Motion [...] avstyrks.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Socialstyrelsen i sin kartläggning av nationella adoptioner av barn i familjehem konstaterar att socialtjänsten väcker frågan om adoption i liten utsträckning samt att det behövs ytterligare kunskap. Utskottet utgår från att regeringen ger en lämplig myndighet i uppdrag om behov för det finns. Utskottet anser att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motion 2013/14:So301 (MP) yrkande 10 och yrkandet avstyrks därmed.

Den fråga som tas upp i motion 2013/14:So365 (M) har behandlats av Adoptionsutredningen i dess slutbetänkande (SOU 2009:61). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Riksdagen bör inte ta något initiativ och motionen avstyrks.

Utskottet konstaterar att makar inte får adoptera annat än gemensamt och att inga andra än makar får adoptera gemensamt. Utskottet konstaterar att med makar likställs sedan 2003 personer som har ingått registrerat partnerskap. Enligt Myndigheten för internationella adoptioner har ursprungsländerna i allmänhet förtroende för svenska myndigheters beslut, men de har i en del fall en annan syn på vad som är barnets bästa, vilket bl.a. kan gälla att endast makar accepteras (www.mia.eu). Detta styr i vilka länder det är möjligt för enskilda sökande att ansöka om adoption. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion 2013/14:So301 (MP) yrkande 9 och motionen avstyrks.

Socialtjänstfrågor – förenklad behandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, SD, V, KD) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen tidigare har behandlat under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 4 (S), 5 (MP), 6 (SD) och 7 (V).

De 56 motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2012/13:SoU4 Stärkt skydd för barn och unga, 2012/13:SoU6 En folkhälsopolitik med människan i centrum, 2012/13:SoU11 Socialtjänstfrågor, 2012/13:SoU12 Äldreåldrefrågor, 2012/13:SoU13 Hälso- och sjuk-

vårdsfrågor, 2012/13:SoU16 Alkoholfrågor och 2012/13:SoU18 God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården. Riksdagen avslög motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inte nu något skäl att göra någon annan bedömning varför motionerna avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (S, MP)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S) och Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 5 i denna del och avslår motionerna

2013/14:So259 av Margareta Larsson (SD),

2013/14:So380 av Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (båda M),

2013/14:So440 av Josef Fransson och Mattias Karlsson (båda SD) och

2013/14:So486 av Shadiye Heydari och Cecilia Dalman Eek (båda S) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att utreda om kommunerna bör ges möjlighet att kunna begränsa upphandling av välfärdstjänster enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om valfrihetssystem (LOV) till icke vinstdrivande organisationer. Eftersom berörda kommuner, landsting och regioner får svara för finansieringen av externa utförare inom bl.a. socialtjänsten enligt LOV är det rimligt att dessa huvudmän får ett avgörande inflytande över etableringen av verksamheter de får betala för.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (SD)

av Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So440 av Josef Fransson och Mattias Karlsson (båda SD) och avslår motionerna

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 5 i denna del,

2013/14:So259 av Margareta Larsson (SD),

2013/14:So380 av Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (båda M) och

2013/14:So486 av Shadiye Heydari och Cecilia Dalman Eek (båda S) yrkan-
dena 1–3.

Ställningstagande

I Sverige finns många gårdar och ett öppet och välkomnande landskap. Grön omsorg kan vara en åtgärd för ungdomar ”på glid” eller personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning, som utförs i samarbete med den enskilda lantbrukaren, olika brukargrupper och berörda myndigheter. Olika aktiviteter kan t.ex. vara snickeri, hantverk, bakning, vård av djur och växter, skogsdrift och vård av kulturlandskapet. Regeringen bör se över om familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön omsorg.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Tillgänglig socialtjänst m.m., punkt 2 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 6 och

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Det är viktigt att socialtjänsten eller andra aktörer kan erbjuda professionellt stöd och insatser på ett tillgängligt sätt. Regeringen bör se över om bestämmelser bör införas som säkerställer att socialtjänsten har tillräckligt med personal för att ha tid och kraft att upptäcka tidiga signaler och för förebyggande arbete.

De regelverk som berör EU-migranter och uppdragen till myndigheter och organisationer bör tydliggöras. Regeringen bör tillsätta en utredning som förtydligar socialtjänstens ansvar för alla personer som vistas i kommunen, inklusive hemlösa personer utan uppehållstillstånd i Sverige.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Lex realia, punkt 3 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Socialtjänsten möter strukturella problem som resultat av nedmonterade trygghetssystem och ökade klyftor. Lex realia innebär en skyldighet och rättighet för socialtjänstarbetaren att uttrycka sin professionella bedömning när det gäller situationer kring enskilda personer, konsekvenser av politiska beslut, förändringar och utvecklingstendenser. Regeringen bör utreda möjligheten att införa lex realia.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Kunskap och kompetens, punkt 5 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 4 och

avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18,

2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C),

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del och

2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen bör säkerställa att kompetensen inom socialtjänsten höjs generellt. Målet för sådan kompetenshöjning bör vara att förhindra alltför långdragna utredningar, att ge elever rätt stöd i skolan, att undvika felaktiga omhändertaganden och olyckliga polisanmälningar och straffpåföljder.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Kunskap och kompetens, punkt 5 (SD)

av Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del och avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18,

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 4,

2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C) och

2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen bör se till att kompetensen ökar hos myndigheter och organisationer som möter barn vars föräldrar skilt sig.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Kunskap och kompetens, punkt 5 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18 och avslår motionerna

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 4,

2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C),

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del och

2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP) yrkande 1.

Ställningstagande

Kommuner som Göteborg och Malmö erbjuder stöd till våldsutsatta papperslösa kvinnor. Röda korset har också stor erfarenhet utifrån sina läkarmottagningar för papperslösa. Erfarenheter finns också i asylrörelsen som

kan beskriva dessa kvinnors utsatta situation. Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att sammanställa kunskapsläget vad gäller papperslösa kvinnor och deras våldsutsatthet. Sådan kunskap bör sedan spridas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (S, MP)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S) och Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 56 och avslår motionerna 2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2, 2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

För att komma till rätta med den negativa utvecklingen när det gäller utvecklingen av ekonomiskt bistånd bör regeringen inrikta sig på att bedriva en aktiv jobbpolitik och bl.a. stimulera kommunernas arbete med att ge rätt stöd till de människor som har ekonomiskt bistånd. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att se över detta. Att fokusera på ytterligare krav på den enskilda är inte rätt väg att gå när det gäller samhällsfunktioner som sviktar. Den aviserade utredningen bör därför snarare fokusera på hur kommunerna kan stimuleras att ge rätt stöd.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (SD) av Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD) yrkande 2,

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 56.

Ställningstagande

Oavsett hur en specifik situation ser ut kan det vara av stor vikt att samhället sätter press och ökar motivationen till att söka sysselsättning. Med ökad sysselsättning ökar chanserna till ett framtida drömjobb då det ger nya erfarenheter och kunskaper. Flertalet undersökningar har visat att aktiveringskrav i olika kommuner har gett positiva effekter. Regeringen bör tillsätta en utredning som ser över socialtjänstlagen för att införa tydliga nationella prestationskrav i samband med utbetalning av försörjningsstöd.

Sociala lån, som framgångsrikt införts i några kommuner i Finland, är ett bra alternativ till dagens snabblån då det handlar om en professionell prövning av varje sökande genomförd av personer med god kompetens. Regeringen bör också tillsätta en utredning som får i uppgift att se över möjligheten att införa mindre sociala lån genom socialtjänsten.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Prestationskrav för ekonomiskt bistånd m.m., punkt 6 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 56 och

avslår motionerna

2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Den 1 juli 2013 trädde nya ändringar i socialtjänstlagen i kraft som bl.a. innebär att för den som fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska endast 75 procent av inkomster från anställning räknas med när rätten till ekonomiskt bistånd bedöms och att det ska kunna gälla i två år. En annan förändring är att socialtjänsten får utökade möjligheter att anvisa dem som får ekonomiskt bistånd till praktik eller annan verksamhet. Jag anser att

förändringen i socialtjänstlagen bygger på det felaktiga antagandet att människor med försörjningsstöd inte vill söka arbete på grund av höga reservationslöner. En liknande försöksverksamhet i Finland som har pågått i drygt tio år har knappt fått några mätbara effekter på vare sig sysselsättning, inkomster eller antalet mottagare av ekonomiskt bistånd. Många kommuner ställer krav på motprestationer av arbetslösa, krav som många gånger kan ifrågasättas. Socialtjänstlagen behöver förtydligas på den punkten, inte minst ur rättssäkerhetsperspektiv. Det är inte rimligt att staten vältrar över kostnader och ansvar för arbetslösheten på kommunerna.

Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över om socialtjänstlagen bör ändras så att det uttryckligen blir förbjudet att kräva motprestationer för ekonomiskt bistånd, utöver att stå till arbetsmarknadens förfogande och vara inskriven på Arbetsförmedlingen.

För att komma till rätta med den negativa utvecklingen när det gäller utvecklingen av ekonomiskt bistånd bör regeringen inrikta sig på att bedriva en aktiv jobbpolitik och bl.a. stimulera kommunernas arbete med att ge rätt stöd till de människor som har ekonomiskt bistånd. Att fokusera på ytterligare krav på den enskilde är inte rätt väg att gå när det gäller samhällets funktioner som sviktar. Därav bör den aviserade utredningen snarare fokusera på hur kommunerna kan stimuleras att ge rätt stöd. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att se över detta.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Översyn av riksnormen för försörjningsstöd, punkt 7 (S, MP, V)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag ingår skäliga kostnader för bl.a. dagstidningar, telefon och tv-avgift i riksnormen för försörjningsstöd. I takt med den ökande digitaliseringen ökar även behovet av en dator och bredband i det vardagliga livet. Listan över vad som ingår i riksnormen för försörjningsstöd behöver uppdateras utifrån den tekniska utvecklingen. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att se över möjligheten att inkludera dator, mjukvara samt bredbandskostnader i riksnormen för försörjningsstöd.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning, punkt 8 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So456 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18.

Ställningstagande

Anhöriga tvingas många gånger bidra ekonomiskt varje månad för att klara kostnader för hyran i gruppboende, vardagsutgifter m.m. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Hemlöshet, punkt 9 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 17.

Ställningstagande

Många kommuner hyr ut lägenheter med olika specialkontrakt, vanligtvis andrahandskontrakt, till personer som är utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden. Denna s.k. sekundära bostadsmarknad ska enligt min mening inte öka för att bostadsföretagen vägrar låta människor med små ekonomiska möjligheter ta över kontrakten. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över frågan om rätten att ta över bostadskontrakt.

Stadsmissionen rapporterar att stora delar av hemlösheten är dold och att denna bl.a. består av EU/EES-medborgare som inte hittar arbete i Sverige. Regeringen bör se över bostadssituationen för EU-medborgare.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation, punkt 10 (S)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 46 och avslår motion

2013/14:So303 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP).

Ställningstagande

Samhället ska prioritera barn och ungdomar som behöver stöd och hjälp, även i tider av ekonomisk kris. Vi har ett gemensamt ansvar för alla barn. Alla barn har rätt till en bra uppväxt och möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. De insatser som samhället erbjuder måste hålla hög kvalitet och vara likvärdiga över landet. Kritik från bl.a. tillsynsmyndigheter, barnrättsorganisationer och enskilda pekar på brister som behöver åtgärdas. Det handlar om brister i handläggningen, ansvarstagande och skydd för barn, skillnader mellan kommuner, bristande delaktighet och tillämpning av barnperspektivet samt kompetensbrister i socialtjänsten. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att göra en sektorsövergripande översyn och utvärdering av hela den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15. Översyn av den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation, punkt 10 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So303 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) och

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 46.

Ställningstagande

Samhället ska prioritera barn och ungdomar som behöver stöd och hjälp, även i tider av ekonomisk kris. Vi har ett gemensamt ansvar för alla barn. Alla barn har rätt till en bra uppväxt och möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. De insatser som samhället erbjuder måste hålla hög kvalitet och vara likvärdiga över landet. Kritik från bl.a. tillsynsmyndigheter, barnrättsorganisationer och enskilda pekar på brister som behöver åtgärdas. Det handlar om brister i handläggningen, ansvarstagande och skydd för barn, skillnader mellan kommuner, bristande delaktighet och tillämpning av barnperspektivet samt kompetensbrister i socialtjänsten. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att göra en sektorsövergripande översyn och utvärdering av hela den sociala barn- och ungdomsvårdens organisation.

En granskning som Riksrevisionen har gjort visar att det finns stora brister i samordningen av stödinsatser för unga med adhd och liknande funktionshinder. Enligt Riksrevisionen är det mycket vanligt att en påbörjad behandling slarvas bort i uppföljningsskedet. Regeringen bör se till att det görs en översyn av den kommunala eftervården.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

16. Synlig och tillgänglig socialtjänst för barn och unga, punkt 11 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motionerna

2013/14:So251 av Annika Eclund och Emma Henriksson (båda KD) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Att det finns stödgrupper för barn till vuxna som missbrukar eller är psykiskt sjuka bör höra till miniminivån i hela landet, även om det i glesbygd måste ske på egna premisser. För barn med en förälder som utövar våld eller barn som utsatts för våld eller övergrepp behövs kvalificerade enskilda insatser. Regeringen bör noggrant se till att kommunerna tar tag i dessa frågor för att minimera risken att dessa barn själva utvecklar ett missbruk eller psykisk problematik i framtiden.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

17. Barnombud m.m., punkt 13 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So350 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (båda MP) och avslår motionerna

2013/14:So610 av Hillevi Larsson och Kerstin Haglö (båda S) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Socialtjänsten bör kunna erbjuda alla barn och ungdomar där en anmälan kommer in ett eget barnombud, vilket bör regleras i SoL. Regeringen bör se till att det tillsätts en utredning som får i uppdrag att se över behovet av ändringar i socialtjänstlagen när det gäller barn i utsatta livssituationer.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

18. Barnombud m.m., punkt 13 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2013/14:So350 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (båda MP) och 2013/14:So610 av Hillevi Larsson och Kerstin Haglö (båda S).

Ställningstagande

Barn har fått rätten till en egen socialsekreterare när de är placerade i familjehem eller på institution. Den rätten behöver vidgas. Barn som möter socialtjänsten ska inte behöva tveka om vart de ska vända sig, utan lagen bör förtydligas så att också de har rätt till en egen kontaktperson. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över frågan om en utvidgning av barns rätt till kontaktperson.

I dag har socialtjänsten skyldighet att upplysa om sitt arbete. Den skyldigheten bör förtydligas. Regeringen bör se till att socialtjänsten får ansvar för att kommunicera aktivt och uppsökande med barn och unga.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

19. Statistik över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp, punkt 14 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 15.

Ställningstagande

Vad gäller uppföljningen av insatserna mot våld och sexuella övergrepp mot barn är problemet att det saknas information på lokal, regional och nationell nivå. Det saknas gemensamma indikatorer och kriterier för att kunna samla in och sammanställa statistik, som skulle kunna användas vid uppföljning. Därför bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla statistiken över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

20. LVU-utredningen, punkt 15 (S)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S) yrkandena 1–3,

2013/14:So484 av Lena Sommestad (S) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2013/14:So277 av Anna Steele (FP),

2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S),

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 6,
2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M),
2013/14:So420 av Bino Drummond (M),
2013/14:So570 av Anders Åkesson (C) och
2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Det måste krävas tillståndsgivning för alla HVB-hem. Reglerna bör ändras så att tillståndsplikt införs även för att starta offentligt drivna HVB-hem. Kraven är i dag alldeles för lågt ställda och måste skärpas i lagstiftningen, både för privata och offentliga HVB-hem. Det gäller innehållet i vården, personalens kompetens och lämplighet samt utvärdering av verksamhetens resultat. Om upptäckta brister och kränkningar av barnen inte är lika uppseendeväckande utdelas i stället kritik, vilket även kan förekomma i verksamhet där bristerna varit återkommande. Förekommer återkommande brister som inte rättas till bör det leda till att tillståndet för verksamheten upphävs. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över en tillståndsgivning för offentligt drivna HVB-hem, skärpta krav för tillståndsgivningen för alla HVB-hem och att återkommande brister på HVB-hem som inte rättas till ska leda till att tillståndet att driva HVB-hem upphävs.

I ljuset av bristerna som förekommit i privata HVB-hem bör ett nytt regelverk utvecklas för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i privat HVB-verksamhet som drivs med vinstsyfte. Ett första viktigt krav bör vara att vård och behandling ersätter vinsten som syfte i bolagsordningen. Ägare bör vara seriösa och långsiktiga. Ägare bör även tydligt kunna redovisa verksamhetens ekonomi på enhetsnivå. Offentlighetsprincip och meddelarskydd ska gälla. Regeringen bör se till att en utredning får i uppdrag att utveckla ett nytt regelverk för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i hem för vård och boende (HVB) som drivs med vinstsyfte.

Verksamheter som rekryterar familjehem och säljer sina tjänster till kommunerna i form av familjehem med tillhörande konsulentstöd ökar snabbt. Denna strukturella förändring i form av snabbt växande privat familjehemsvård har inte följts av någon större reglering, trots otydliga regler kring ansvar, befogenhet och sekretessfrågor. Verksamheter som ger insatser direkt till familjehemsplacerade barn måste vara tillståndspliktiga med hänsyn till kravet på kvalitet och säkerhet. Regeringen bör se till att LVU-utredningens förslag om tillståndsplikt för privata konsulentstödda verksamheter får en snabb beredning.

I dag finns det ingen övergripande bild av hur det ser ut i landet i fråga om familje- och jourhem. Ett nationellt register skulle vara till hjälp vid kontrollen av antalet barn i olika familjehem och skulle även göra det möjligt att över tid kontinuerligt följa utvecklingen. Regeringen bör se till att frågan om införande av ett nationellt familje- och jourhemsregister utreds.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

21. LVU-utredningen, punkt 15 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S) yrkandena 1–3,

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 6,

2013/14:So484 av Lena Sommestad (S) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2013/14:So277 av Anna Steele (FP),

2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S),

2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M),

2013/14:So420 av Bino Drummond (M),

2013/14:So570 av Anders Åkesson (C) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Det måste krävas tillståndsgivning för alla HVB-hem. Reglerna bör ändras så att tillståndsplikt införs även för att starta offentligt drivna HVB-hem. Kraven är i dag alldeles för lågt ställda och måste skärpas i lagstiftningen, både för privata och offentliga HVB-hem. Det gäller innehållet i vården, personalens kompetens och lämplighet samt utvärdering av verksamhetens resultat. Om upptäckta brister och kränkningar av barnen inte är lika uppseendeväckande utdelas i stället kritik, vilket även kan förekomma i verksamhet där bristerna varit återkommande. Förekommer återkommande brister som inte rättas till bör det leda till att tillståndet för verksamheten upphävs. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över en tillståndsgivning för offentligt drivna HVB-hem, skärpta krav för tillståndsgivningen för alla HVB-hem och att återkommande brister på HVB-hem som inte rättas till ska leda till att tillståndet att driva HVB-hem upphävs.

Det är ett problem när socialtjänsten bedömer att lagen om vård av unga (LVU) inte är tillämpbar och PBU-akuten å sin sida bedömer att lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) inte är tillämpbar. Många unga och deras familjer står därmed utan hjälp och stöd i en akut situation. Det ingår i LVU-utredningens uppdrag att se över detta, och regeringen bör noggrant följa frågan.

I ljuset av bristerna som förekommit i privata HVB-hem bör ett nytt regelverk utvecklas för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i privat HVB-verksamhet som drivs med vinstsyfte. Ett första viktigt krav bör vara att vård och behandling ersätter vinsten som syfte i bolagsordningen. Ägare bör vara seriösa och långsiktiga. Ägare bör även tydligt kunna redovisa verksamhetens ekonomi på enhetsnivå. Offentlighetsprincip och meddelarskydd ska gälla. Regeringen bör se till att en utredning får i uppdrag att utveckla ett nytt regelverk för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i hem för vård och boende (HVB) som drivs med vinstsyfte.

Verksamheter som rekryterar familjehem och säljer sina tjänster till kommunerna i form av familjehem med tillhörande konsulentstöd ökar snabbt. Denna strukturella förändring i form av snabbt växande privat familjehemsvård har inte följts av någon större reglering, trots otydliga regler kring ansvar, befogenhet och sekretessfrågor. Verksamheter som ger insatser direkt till familjehemsplacerade barn måste vara tillståndspliktiga med hänsyn till kravet på kvalitet och säkerhet. Regeringen bör se till att LVU-utredningens förslag om tillståndsplikt för privata konsulentstödda verksamheter får en snabb beredning.

I dag finns det ingen övergripande bild av hur det ser ut i landet i fråga om familje- och jourhem. Ett nationellt register skulle vara till hjälp vid kontrollen av antalet barn i olika familjehem och skulle även göra det möjligt att över tid kontinuerligt följa utvecklingen. Regeringen bör se till att frågan om införande av ett nationellt familje- och jourhemsregister utreds.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

22. LVU-utredningen, punkt 15 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S) och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11–13 och avslår motionerna

2013/14:So277 av Anna Steele (FP),

2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S) yrkandena 1–3,

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 6,

2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M),

2013/14:So420 av Bino Drummond (M),

2013/14:So484 av Lena Sommestad (S) och

2013/14:So570 av Anders Åkesson (C).

Ställningstagande

Det är särskilt viktigt att omhändertagna barn garanteras likvärdig skolgång m.m., och lagen bör förtydligas när det gäller barnens möjligheter att få information om sina rättigheter, innehållet i samhällets vård m.m. och hur missförhållanden kan anmälas. Regeringen bör se till att utreda sådana förtydligade rättigheter för omhändertagna barn.

Bristen på familjehem är ett ständigt problem. Risken blir därmed stor att socialtjänsten tvingas göra avkall på sina krav. Regeringen bör se till att nationellt och regionalt samordnade informations- och rekryteringsinsatser görs för att öka kunskapen hos allmänheten om behovet av familjehem.

Verksamheter som rekryterar familjehem och säljer sina tjänster till kommunerna i form av familjehem med tillhörande konsulentstöd ökar snabbt. Denna strukturella förändring i form av snabbt växande privat familjehemsvård har inte följts av någon större reglering, trots otydliga regler kring ansvar, befogenhet och sekretessfrågor. Verksamheter som ger insatser direkt till familjehemsplacerade barn måste vara tillståndspliktiga med hänsyn till kravet på kvalitet och säkerhet. Regeringen bör se till att LVU-utredningens förslag om tillståndsplikt för privata konsulentstödda verksamheter får en snabb beredning.

I dag finns det ingen övergripande bild av hur det ser ut i landet i fråga om familje- och jourhem. Ett nationellt register skulle vara till hjälp vid kontrollen av antalet barn i olika familjehem och skulle även göra det möjligt att över tid kontinuerligt följa utvecklingen. Regeringen bör se till att frågan om införande av ett nationellt familje- och jourhemsregister utreds.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

23. Vårdnadsöverflyttning m.m., punkt 16 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 11 och avslår motionerna

2013/14:So645 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1 och

2013/14:So658 av Mattias Karlsson (SD).

Ställningstagande

Socialnämnden ska överväga om barn placerade i familjehem ska överflyttas till familjehemmet från de biologiska vårdnadshavarna enligt 6 kap. 8 § SoL. Sådana överväganden görs men resultatet blir inte överflyttande av vårdnad. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över varför överflyttningar enligt 6 kap. 8 § socialtjänstlagen inte sker.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

24. Vårdnadsöverflyttning m.m., punkt 16 (SD)

av Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So658 av Mattias Karlsson (SD) och

avslår motionerna

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 11 och

2013/14:So645 av Krister Hammarbergh (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Med nuvarande regler kan barn som under flera års tid har bott stadigvarande hos sina familjehemsföräldrar och betraktar dem som sina primära anknytningspersoner, bli flyttade tillbaka till sina biologiska föräldrar eller till helt främmande vuxna, utan att familjehemsföräldrarna gjort något fel. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att utreda möjligheten att i vissa avseenden stärka familjehemsföräldrars rättigheter.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

25. Gemensamma mottagningar, punkt 18 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 och

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18.

Ställningstagande

Tidiga insatser är viktigt inom många områden, men kanske särskilt när det gäller missbruk och beroende. Därför är det angeläget att utveckla gemensamma mottagningar för unga. Missbruksutredningen föreslår att kommuner och landsting ska samarbeta kring integrerade lokala basverksamheter och regionala specialiserade verksamheter för barn och ungdomar. En variant kan vara att bredda de redan befintliga ungdomsmottagningarnas verksamhet, precis som redan är fallet i en del kommuner. Verksamheten utvidgas då till att omfatta information och rådgivning i frågor som rör droger och missbruk samt behandling av missbruk och de olika psykosociala insatser som behövs i samband med det. Det ger en tydlig ingång till vård och behandling och innebär ett starkt skydd för den personliga integriteten, vilket är viktigt för att många unga ska våga söka hjälp. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att se över om det bör inrättas gemensamma lokala och regionala mottagningar för unga.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

26. Gemensamma mottagningar, punkt 18 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 18 och avslår motion

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28.

Ställningstagande

Tidiga insatser är viktigt inom många områden, men kanske särskilt när det gäller missbruk och beroende. Därför är det angeläget att utveckla gemensamma mottagningar för unga. Missbruksutredningen föreslår att kommuner och landsting ska samarbeta kring bl.a. integrerade lokala basverksamheter för barn och ungdomar. En variant kan vara att bredda de redan befintliga ungdomsmottagningarnas verksamhet, precis som redan är fallet i en del kommuner. Verksamheten utvidgas då till att omfatta information och rådgivning i frågor som rör droger och missbruk samt behandling av missbruk och de olika psykosociala insatser som behövs i samband med det. Det ger en tydlig ingång till vård och behandling och innebär ett starkt skydd för den personliga integriteten, vilket är viktigt för att många

unga ska våga söka hjälp. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att se över om det bör inrättas gemensamma lokala mottagningar för unga.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

27. Stöd till medberoende, punkt 19 (S, MP, V)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So426 av Hannah Bergstedt (S) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Det behöver göras mer för närstående till missbrukare. Det ligger i samhällets intresse att informera om medberoendeproblematiken och ge stöd till den anhöriga, redan innan missbrukaren kommit till ett aktivt val. Regeringen bör ge uppdrag till lämpliga myndigheter för att förbättra informationen och stötta medberoende.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

28. Spelmissbruk, punkt 20 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr214 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5 samt avslår motion 2013/14:So340 av Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att det synliggörs att det är kommunernas ansvar att det är socialtjänsten som man bör vända sig till då man får problem med spelmissbruk. För att skynda på den utvecklingen anser vi att regeringen behöver skynda på med uppdraget om lämpliga behandlingar och stöd till kommuner.

Utbudet av spel på nätet ökar dagligen. Det finns en helt ny typ av appar som aldrig har reglerats i Sverige som ofta sprids i sociala medier och ofta är gratis att ladda ned men som innehåller många möjligheter till köp inom spelet. Dessa spel omsätter alltmer och har i dag ingen reglering alls eftersom de inte kategoriseras som spel med pengar. Regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över om dessa spel leder till spelberoende.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

29. Anhörigstöd, punkt 21 (MP, SD, V)

av Agneta Luttröpp (MP), Per Ramhorn (SD) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So636 av Kerstin Nilsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Allt färre äldre får hemtjänst eller plats på äldreboende och de anhöriga får ett allt större ansvar för sina anhöriga. Det gäller framför allt en maka eller make som vårdar sin make, maka eller partner men även i hög utsträckning döttrar som vårdar sina föräldrar. Anhörigvården har ett högt pris för dem som utför den. Den vårdande partnern får en förändrad livssituation och hamnar ofta i isolering och egen försämrad hälsa. Övriga anhöriga, främst kvinnor i förvärsarbetande ålder, berörs genom lägre inkomster, sämre framtida pensioner och en svagare ställning på arbetsmarknaden. Stressrelaterade sjukdomar är allt vanligare bland anhörigvårdare. Av den vård och det stöd som ges till äldre utförs 75 procent av anhöriga och en fjärdedel av alla över 55 år hjälper, stöder och vårdar någon närstående som är äldre, långvarigt sjuk eller har funktionsnedsättning.

Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över socialtjänstlagens intentioner och dess efterlevnad med belysning på den belastning som läggs på anhörigvårdarna och de effekter det får på deras ekonomi, hälsa och livssituation.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

30. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (S)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S) och avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11, 17 och 19,

2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP),

2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) och

2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Det kommunala självstyret är en hörnsten i den svenska samhällsmodellen. Men det blir ett problem när det kommunala självstyret innebär att kommuner kan säga nej till att ta sitt ansvar för att erbjuda den som blir slagen en fristad. När det gäller denna specifika fråga måste vi göra ett avsteg och införa en tvingande lagstiftning som säkerställer skydd för kvinnor och barn som har utsatts för våld som är så farligt så att de behöver vistas på en ny ort. Regeringen bör tillsätta en utredning med syfte att ta fram en modell för hur kommunexterna placeringar av personer som har utsatts för våld i en nära relation kan ske effektivt och proportionerligt spritt över Sverige.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

31. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (MP)

av Agneta Luttropp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP) och

avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11, 17 och 19,

2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S),

2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) och

2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Om kvinnor som utsätts för våld i nära relationer får hjälp eller inte ska inte vara beroende av i vilken kommun de bor. Det är rimligt med en laglig rätt till kvinnojour för alla kvinnor som utsätts för våld i nära relationer inom Sverige. Sedan är det upp till varje enskild kommun hur man organiserar detta skydd: om man löser frågan i form av stöd till en frivillig kvinnojour i den egna kommunen, om man väljer att bygga upp en kommunal kvinnojour eller om man tecknar avtal med en kvinnojour i en annan kommun. Kommunen får inte slippa undan sitt ansvar, framför allt inte när det gäller finansieringen av skyddet. Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppgift att utreda skyddet för kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer som en rättighet i form av finansierade kvinnojouren i alla kommuner.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

32. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 11, 17 och 19,
2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S) och
2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) samt
avslår motionerna

2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP) och

2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Det kommunala självstyret är en hörnsten i den svenska samhällsmodellen. Men det blir ett problem när det kommunala självstyret innebär att kommuner kan säga nej till att ta sitt ansvar för att erbjuda den som blir slagen en fristad. När det gäller denna specifika fråga måste vi göra ett avsteg och införa en tvingande lagstiftning som säkerställer skydd för kvinnor och barn som har utsatts för våld som är så farligt så att de behöver vistas på en ny ort. Jag föreslår därför att regeringen bör tillsätta en utredning med syfte att ta fram en modell för hur kommunexterna placeringar av personer som utsatts för våld i en nära relation kan ske effektivt och proportionerligt spritt över Sverige. I utredningens uppdrag bör även ingå att se över hur det ska kunna skapas tillräckligt med platser på skyddade boen-

den som är utformade efter de ungas behov och hur våldsutsatta kvinnor som lever gömda utan uppehållstillstånd ska få nödvändigt stöd och skydd mot mäns våld utan att riskera utvisning. I uppdraget bör också ingå att se över om våldsutsatta kvinnor och tjejer med funktionsnedsättning ska omfattas av 5 kap. 11 § SoL.

Regeringen bör vidare utarbeta ett handlingsprogram för inrättande av resursjourer som har kompetens att ta emot missbrukande kvinnor respektive kvinnor med psykisk funktionsnedsättning som är utsatta för våld.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

33. Dödsfallsutredningar, punkt 23 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 3–5 och

avslår motionerna

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkande 6 och

2013/14:So640 av Carina Ohlsson m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Socialstyrelsen lägger vartannat år fram en samlad rapport om dödsfallsverksamheten men det är tveksamt om detta leder till att brister upptäcks och att arbetet med att förebygga dödligt våld förbättras. Socialstyrelsen tolkar lagstiftningen som att det inte ska göras några utredningar av specifika fall. För att kunna användas i det förebyggande arbetet behöver det i varje enskilt fall utredas vad alla aktörer kring offret har gjort eller inte gjort och utifrån vilken kunskap de har agerat. Det handlar inte om att peka ut skyldiga utan om att få reda på orsakerna till det som har gjorts fel för att kunna rätta till detta.

Regeringen bör tillsätta en utredning som får i uppdrag att se över om det bör förtydligas i lagstiftningen att det ska genomföras en utredning om varje enskilt dödsfall som har orsakats av en närstående. Utredningen bör också se över om självmord som misstänks ha genomförts efter hot och påtryckningar i en hedersrelaterad kontext ska omfattas av utredningsförfarandet och om dödsfall som har skett utomlands bör omfattas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

34. Familjerådgivning, punkt 25 (SD)

av Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD) yrkande 1 och

avslår motion

2013/14:So398 av Emma Henriksson och Stefan Svanström (båda KD) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Varje år gifter sig ca 40 000 par i Sverige och tyvärr skiljer sig ca 20 000 par varje år. Även om det i vissa situationer inte finns någon annan lösning är varje skilsmässa i varierande grad en påfrestning för hela familjen, i synnerhet för barnen. Om det är möjligt att förebygga en skilsmässa och rädda äktenskapet för dem som vill, exempelvis genom stöd till paret via gratis parterapi eller familjerådgivning, kan onödigt lidande besparas. Detta kan även innebära en ekonomisk samhällsvinst. Regeringen bör utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

35. Adoption, punkt 26 (MP)

av Agneta Luttropp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10 samt avslår motion

2013/14:So365 av Jan-Evert Rådström och Christian Holm (båda M).

Ställningstagande

Ur ett barnperspektiv bör inhemska adoptioner komma i fråga i större utsträckning. Dagens lagstiftning medger att barn växer upp i familjehem trots att socialtjänsten från början vet att det är högst osannolikt att de någon gång ska kunna återförenas med sina biologiska föräldrar. I England finns en annan lagstiftning som ger barn rätt till en trygg familjesituation,

vilket betyder fler inhemska adoptioner. Regeringen bör ge utredningen om hur barnkonventionen kan införlivas i svensk lag ett tilläggsdirektiv om att se över frågan om hur inhemska adoptioner kan komma i fråga i större utsträckning.

Det är sorgligt att samkönade par i praktiken inte har samma möjlighet som andra att bli adoptivföräldrar. Att per automatik sorteras bort som sämre lämpade är en diskriminerande handling, även om den sker utanför Sveriges gränser. Sverige och adoptionsorganisationerna behöver i olika internationella sammanhang arbeta för att situationen förändras. Regeringen bör ge Myndigheten för internationella adoptioner i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för samkönade par.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

36. Adoption, punkt 26 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motionerna

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 10 och

2013/14:So365 av Jan-Evert Rådström och Christian Holm (båda M).

Ställningstagande

Det är sorgligt att samkönade par i praktiken inte har samma möjlighet som andra att bli adoptivföräldrar. Att per automatik sorteras bort som sämre lämpade är en diskriminerande handling, även om den sker utanför Sveriges gränser. Sverige och adoptionsorganisationerna behöver i olika internationella sammanhang arbeta för att situationen förändras. Regeringen bör ge Myndigheten för internationella adoptioner i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för samkönade par.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Översyn av socialpolitiken m.m., punkt 1 (V)

Eva Olofsson (V) anför:

I Vänsterpartiets budgetmotion 2013/14:Fi254 och i motion 2013/14:So400 redovisas riktlinjerna för den ekonomiska politiken och partiets politik när det gäller lagen (2008:962) om valfrihetssystem, förkortad LOV. Privata företag ska inte få ha fri dragningsrätt på skattepengar genom etableringsfrihet och förmånliga ersättningssystem utan resurserna måste styras dit de bäst behövs. LOV bör upphävas.

Jag vill i detta sammanhang uppmärksamma vad som i övrigt framförs i motionerna.

2. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S) anför:

I dag finns stora brister när det gäller stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen uppmärksammade senast i sin rapport Fristad från våld (september 2013) att kompetensen om dessa kvinnors dubbla utsatthet måste bli högre både bland personer som arbetar med våldsfrågor inom socialtjänsten och på skyddade boenden.

Det bör införas föreskrifter för att kvinnor och barn ska få stöd i enlighet med socialtjänstlagen (SoL). Kommunerna ska enligt SoL ge stöd och hjälp både till kvinnan och till barnen vid misshandel inom familjen. Detta stöd finns inte i alla kommuner, kvaliteten är ojämn och stödet ges oftast av idéburna kvinnojourer.

Den nationella samordnaren har i uppdrag att åstadkomma en kraftsamling i arbetet med att motverka våld i nära relationer. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2014. Mot den bakgrunden avstår vi nu från att reservera oss men förbehåller oss rätten att återkomma.

3. Stöd till och skydd för brottsoffer, punkt 22 (V)

Eva Olofsson (V) anför:

I motion 2013/14:249 presenteras Vänsterpartiets politik om mäns våld mot kvinnor och andra former av våld mot kvinnor i nära relationer. För att ge kvinnojourer runt om i landet goda förutsättningar bör ett stabilt statligt grundstöd införas. Det ska fördelas efter hur stort upptagningsområde jouren har och beviljas för tre år i taget. Där det saknas en kvinnojour gör pengarna det möjligt att bygga upp en. Både ideella och kommunala kvinnojourer ska få del av stödet som ska vara förutsägbart och långsiktigt. Vänsterpartiet satsar 200 miljoner kronor om året på det nya stödet i

anslagsmotionen för utgiftsområde 13. För att få del av pengarna ska det finnas kompetens och erfarenhet vad gäller kvinnofridsfrågor. Det ska finnas barnkompetens samt ett skyddat boende med hög säkerhet och god tillgänglighet. Vänsterpartiet gör dessutom i anslagsmotionen för utgiftsområde 9 en satsning med 20 miljoner kronor per år på resursjourer för kvinnor med erfarenhet av missbruk.

Jag vill i detta sammanhang uppmärksamma vad som i övrigt framförs i motionen.

4. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar vi till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandena 2012/13:SoU4, 2012/13:SoU11 och 2012/13:SoU18. Vi vidhåller de synpunkter som framförs i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

5. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (MP)

Agneta Luttröpp (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkande 2012/13:SoU4. Jag vidhåller de synpunkter som framförs i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

6. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (SD)

Per Ramhorn (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandena 2012/13:SoU11 och 2012/13:SoU12. Jag vidhåller de synpunkter som framförs i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

7. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling, punkt 27 (V)

Eva Olofsson (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandena 2012/13:SoU11, 2012/13:SoU13 och 2012/13:SoU18. Jag vidhåller de synpunkter som framförs i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Fi227 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten till införandet av mindre sociala lån genom socialtjänsten.

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommuner, landsting och regioner ges ett avgörande inflytande inför extern etablering inom hälsovården och socialtjänsten.
Avseende vad som anförs i motionen om att kommuner, landsting och regioner ges ett avgörande inflytande inför extern etablering inom socialtjänsten.

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att varje kommun utvecklar metoder för att identifiera barn med problem tidigt så att insatser kan sättas in.
55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka frivilligorganisationernas möjligheter att stödja och hjälpa brottsutsatta.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklat stöd till närstående.
93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av tillgång till skyddat boende för dem som utsätts för hedersvåld och hedersförtryck.

2013/14:C246 av Margareta Larsson (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att socialtjänsten alltid ska fatta beslut om bistånd utifrån barnets bästa.

2013/14:So240 av Markus Wiechel och Per Ramhorn (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen för att införa tydliga nationella prestationskrav i samband med utbetalning av försörjningsstöd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erbjuda högre försörjningsstöd till dem som väljer att deltidsarbeta men inte får en lön som överstiger ett 100-procentigt försörjningsstöd.

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra de regelverk som berör EU-migranter och uppdragen till myndigheter och organisationer.

2013/14:So242 av Christer Akej (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över regelverket om överflyttning av boende inom socialtjänsten.

2013/14:So249 av Eva Olofsson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en utvärdering av hur väl IVO:s tillsyn över kommunernas insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld fungerar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att göra en samlad översyn av kommunernas möjligheter att erbjuda bostad till personer som utsatts för våld i nära relationer samt lägga fram förslag på lämpliga åtgärder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör förtydligas i lagstiftningen att det ska genomföras en utredning om varje enskilt dödsfall orsakat av en närstående.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att självmord som misstänks ha genomförts efter hot och påtryckningar i en hedersrelaterad kontext ska omfattas av utredningsförfarandet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att dödsfall som skett utomlands bör omfattas av utredningsförfarandet.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att försök till dråp och mord ska omfattas av utredningsförfarandet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Socialstyrelsen eller någon annan lämplig myndighet i uppdrag att kontinuerligt genomföra frågeundersökningar om förekomsten av mäns våld mot kvinnor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för socialtjänstens arbete med mäns våld mot kvinnor, samkönat partnervåld och hedersrelaterat våld.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur det ska kunna skapas tillräckligt med platser på skyddade boenden som är utformade efter de ungas behov.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågan om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning bör belysas i en utredning, som bör komma med konkreta förslag på hur situationen kan underlättas för kvinnor med funktionsnedsättning som är utsatta för mäns våld.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör införa en ny indikator om de skyddade boendenas tillgänglighet för kvinnor med funktionsnedsättning i den öppna jämförelsen av kommunernas insatser för våldsutsatta kvinnor och barn.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att missbrukande kvinnor utsatta för mäns våld ska erbjudas behandling i könsuppdelade grupper.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett handlingsprogram för inrättande av resursjourer som har kompetens att ta emot missbrukande kvinnor respektive kvinnor med psykisk funktionsnedsättning.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att sammanställa läget för papperslösa kvinnor och deras våldsutsatthet.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur våldsutsatta kvinnor som lever gömda utan uppehållstillstånd ska få nödvändigt stöd och skydd mot mäns våld utan att riskera utvisning.

2013/14:So250 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att internetabonnemang som alternativ till dagstidning bör ingå i normen för försörjningsstöd.

2013/14:So251 av Annika Eclund och Emma Henriksson (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av socialtjänstens stöd till barn till frihetsberövade.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och kriminalvård.

2013/14:So259 av Margareta Larsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett förstatligande av socialtjänsten.

2013/14:So261 av Margareta Larsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en rätt att domstolspröva felaktiga beslut i vårdnadsutredningar.

2013/14:So277 av Anna Steele (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konsulentstödda familjehem ska certifieras.

2013/14:So293 av Yilmaz Kerimo och Ingela Nylund Watz (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en modell för kommunexterna placeringar av personer som utsatts för våld i en nära relation.

2013/14:So299 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en handlingsplan mot sexuella övergrepp mot barn.

2013/14:So301 av Maria Ferm m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Myndigheten för internationella adoptioner bör få i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för samkönade par.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inhemska adoptioner bör komma i fråga i större utsträckning och att detta perspektiv bör finnas med i utredningen om hur barnkonventionen kan inkorporeras i svensk lag.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda varför överflyttningar enligt 6 kap. 8 § socialtjänstlagen ej sker.

2013/14:So303 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av den kommunala eftervården.

2013/14:So317 av Peter Jutterström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över Socialstyrelsens rekommendation om ålder på adoptionsföräldrar och att överväga om den eventuellt kan avskaffas.

2013/14:So318 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till nationella riktlinjer för socialtjänsten när det gäller uppföljning av barn som placeras i fosterhem eller på institution och för att hitta samverkansrutiner med barnens hemkommuner för att skolplikten ska fullgöras.

2013/14:So320 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att överväga en översyn av socialtjänstlagen i vad som avser reglerna vid akuta placeringar i s.k. jourhem.

2013/14:So323 av Hillevi Larsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa tillståndsgivning för offentligt drivna HVB-hem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa kraven för tillståndsgivning för alla HVB-hem.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att återkommande brister på HVB-hem som inte rättas till ska leda till att tillståndet att driva HVB-hem upphävs.

2013/14:So331 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förtydligade rättigheter för omhändertagna barn.

2013/14:So334 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstadgat brukarinflytande inom missbruksvården.

2013/14:So339 av Agneta Luttröpp och Mats Pertoft (båda MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en övergripande kompetenshöjning inom socialtjänsten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tilläggsdirektiv för översynen av tvångsvård angående gränsdragning mellan LVU (lagen om vård av unga) och LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård).

2013/14:So340 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta socialtjänstlagen omfatta också dataspelsberoende.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att i diagnostiska sammanhang likställa dataspelsberoende med ett psykiskt tillstånd.

2013/14:So346 av Susanna Haby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en översyn av hur man kan ställa tjänstemän till svars vid fall där barn och ungdomar utsatts för övergrepp vid placering enligt socialtjänstlagen eller annan likvärdig placering.

2013/14:So350 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över ändringar i socialtjänstlagen när det gäller barn i utsatta livssituationer.

2013/14:So355 av Johan Linander och Per Åsling (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad kompetens inom socialtjänsten om sexuellt exploaterade barn.

2013/14:So365 av Jan-Evert Rådström och Christian Holm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till adoption utan fast övre åldersgräns för föräldrar.

2013/14:So370 av Olof Lavesson och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att överväga inhemska adoptioner av familjehemsplacerade barn.

2013/14:So380 av Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att öka kunskapen om och användandet av samhällsekonomiska analyser i sociala sammanhang.

2013/14:So384 av Patrick Reslow (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av socialtjänstlagen i syfte att möjliggöra krav på motprestation för att erhålla försörjningsstöd.

2013/14:So385 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att överväga en översyn av de stöd, rutiner och ersättningar som tillämpas på och inom områdets alla delar för att underlätta verksamheten och förutsättningarna för familjehem.

2013/14:So395 av Emma Henriksson och Annika Eclund (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstlagen i fråga om stöd till anhörigvårdare.

2013/14:So398 av Emma Henriksson och Stefan Svanström (båda KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka utbudet av föräldrautbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till hur tillgången till kvalitetssäkrat och lättillgängligt föräldrastöd på internet kan tillgodoses.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell översyn av familjerådgivningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av landets jourverksamheter och utreda hur kraven på dessa verksamheter kan skärpas i linje med motionens intentioner.

2013/14:So400 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppdrag till Socialstyrelsen att utveckla statistiken över barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamma integrerade missbruks- och beroendemottagningar.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamma lokala och regionala mottagningar för unga.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att substitutionsbehandling ska finnas tillgänglig och kombineras med psykosociala åtgärder.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avstängning från substitutionsbehandling endast ska kunna ske av medicinska skäl.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en särskild vårdgaranti inom missbruks- och beroendevården.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt kompetenscentrum för läkemedelsmissbruk och läkemedelsberoende.

2013/14:So405 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av spelberoendet och dess konsekvenser.

2013/14:So419 av Bino Drummond (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inhemska adoptioner av barn.

2013/14:So420 av Bino Drummond (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsulentstödda familjehem.

2013/14:So426 av Hannah Bergstedt (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att inkludera hjälp och stöd till medberoende i behandlingen av människor i missbruk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utforma riktlinjer för hur stödet till medberoende ska kunna erbjudas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt informera och stötta medberoende.

2013/14:So428 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn av socialtjänstlagen bör göras i syfte att förenkla för den enskilde att ta del av servicetjänster.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att socialtjänstlagen behöver moderniseras för att ge kommunerna förutsättningar att förenkla sin service till enskilda medborgare och därmed ge människor större möjligheter till egenmakt och inflytande över sitt liv.

2013/14:So437 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna att se över villkoren för anhörigvårdare.

2013/14:So440 av Josef Fransson och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön omsorg.

2013/14:So441 av Ellen Juntti (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över behovet av obligatoriska handlingsplaner gällande brott mot barn på arbetsplatser vars verksamhet berör barn och ungdomar och där det råder anmälningsskyldighet.

2013/14:So456 av Eva Olofsson m.fl. (V):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning bör ses över.

2013/14:So467 av Mats Pertoft m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda skyddet för kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer som en rättighet i form av finansierade kvinnojourer i alla kommuner.

2013/14:So482 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föreslå åtgärder så att även våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning ska omfattas av 5 kap. 11 § socialtjänstlagen.

2013/14:So484 av Lena Sommestad (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla ett nytt regelverk för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i hem för vård och boende (HVB) som drivs med vinstsyfte.

2013/14:So486 av Shadiye Heydari och Cecilia Dalman Eek (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör göra en grundlig översyn av socialpolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett socialpolitiskt handlingsprogram för 2000-talet bör tas fram.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att folkrörelser och expertis bör bjudas in att bidra genom att påverka metoder och utövande.

2013/14:So490 av Anna Wallén och Arhe Hamednaca (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyddade boenden.

2013/14:So497 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla kommuner ska ha skyldighet att tillhandahålla samtals- och stödgrupper för barn och unga som växer upp i familjer där de vuxna har en riskfylld alkoholkonsumtion.

2013/14:So505 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommuner måste ges större förutsättningar att stötta barn till missbrukande föräldrar.

2013/14:So521 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda stöd i hemmet för omvårdnad av barn vid förälders sjukdom eller död.

2013/14:So569 av Carina Herrstedt (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör stimulera kommunerna att införa nyckelfri hemtjänst.

2013/14:So570 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för föräldrar till barn med s.k. SoL-insatser att också bli berättigade till en ersättning från Försäkringskassan på samma sätt som om barnet hade omfattats av LSS.

2013/14:So575 av Pia Hallström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att socialtjänsten alltid ska ta kontakt med polis eller åklagare vid brott mot barn innan vårdnadsinnehavare informeras i de fall där hemmet är inblandat.

2013/14:So603 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ansvarsutkrävande när omhändertagna barn dör.

2013/14:So604 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktioner vid myndighetsmissbruk mot barn.

2013/14:So610 av Hillevi Larsson och Kerstin Haglö (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om oberoende ombud för och skadestånd till vanvårdade barn.

2013/14:So613 av Hillevi Larsson (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den restriktiva narkotikapolitiken måste kombineras med hög tillgänglighet till evidensbaserad missbruksvård.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den s.k. spärregeln inom underhållsbehandling bör slopas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett statligt ansvarstagande krävs för att öka narkotikamissbrukares tillgång till vård och behandling, oavsett var de bor i landet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra Gerhard Larssons missbruksutredning.

2013/14:So616 av Eva Olofsson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten att införa lex realia bör utredas.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot krav av motprestationer för ekonomiskt bistånd, utöver att stå till arbetsmarknadens förfogande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten att inkludera dator, mjukvara samt bredbandskostnader i riksnormen för försörjningsstöd bör ses över.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skadestånd inte bör räknas som inkomst vid beräkning av försörjningsstöd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn som möter socialtjänsten bör ha rätt till en egen kontaktperson.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att socialtjänsten bör få ansvar för att kommunicera aktivt och uppsökande med barn och unga.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nationellt och regionalt samordnande informations- och rekryteringsinsatser behövs för att öka kunskapen hos allmänheten om behovet av familjehem.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågan om ett nationellt familje- och jourhemsregister bör utredas.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör vara tillståndsplikt på privata konsulentstödda verksamheter.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om övertagande av bostadskontrakt.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadssituationen för EU-medborgare.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamma lokala mottagningar för unga.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till barn och andra familjemedlemmar.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda statligt stöd till sociala arbetskooperativ.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om genusperspektiv inom missbruks- och beroendevården.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behandling i könsseparata grupper.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Socialstyrelsen att utveckla missbruks- och beroendevården för människor med utländsk bakgrund.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att välja behandlingsform.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning i brukarinflytande.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en lagändring när det gäller individens rätt till individuell plan.

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre missbruksvård och psykiatrisk vård.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mindre krav på kontroll och mer fokus på direkt klientarbete i socialtjänsten.

2013/14:So636 av Kerstin Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om socialtjänstlagens intentioner och efterlevnad vad gäller anhörigvårdare.

2013/14:So640 av Carina Ohlsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av förebyggande arbete och i detta sammanhang särskilt vikten av att påskynda Socialstyrelsens arbete med uppföljning av mord, den så kallade haverikommissionen, med målet att inga fler ska mördas.

2013/14:So645 av Krister Hammarbergh (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över regelverket gällande vårdnadsöverflyttning för placerade barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att överväga en översyn av regelverket så att fler barn kan prövas för nationell adoption.

2013/14:So649 av Carina Ohlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föreskrifter behövs för att kvinnor och barn ska få stöd i enlighet med socialtjänstlagen.

2013/14:So654 av Eva Lohman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av hbt-certifieringar av offentligt finansierad omsorg och vård.

Avseende vad som anförs i motionen om att se över behovet av hbt-certifieringar av offentligt finansierad omsorg.

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S):

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samverkansmodeller i varje kommun för barn och ungdomar med problem (Barnens räddningstjänst).
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den sociala barn- och ungdomsvården.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiskt bistånd.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om spelberoende.

2013/14:So658 av Mattias Karlsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i vissa avseenden stärka familjehemsföräldrars rättigheter.

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödgrupper för barn till missbrukande eller psykiskt sjuka föräldrar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tillgänglig socialtjänst.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldern för när barn kan få hjälpinsats från socialtjänsten utan vårdnadshavares samtycke.

2013/14:So666 av Julia Kronlid och Mattias Karlsson (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att varje barn som erfar sina föräldrars skilsmässa ska erbjudas särskilt stöd, samt att öka kompetensen hos myndigheter och organisationer som möter dessa barn.

2013/14:So671 av Anita Brodén och Anna Steele (båda FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad kunskap kring samband mellan våld mot djur och våld mot människa och djur som kvarhållande faktor i ett destruktivt förhållande.

2013/14:Kr205 av Andreas Carlson (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga socialtjänstlagen gällande personer med spelberoende.

2013/14:Kr214 av Agneta Börjesson m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att synliggöra kommunernas ansvar vid spelberoende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Folkhälsoinstitutet i uppdrag att se på vilka delar av social gaming som kan falla inom ramen för spelberoende.

2013/14:Kr263 av Gunnar Axén och Carl-Oskar Bohlin (båda M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om spelmissbruk.

BILAGA 2

Övrigt

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 27

Motion	Motionärer	Yrkanden
27. Socialtjänstfrågor – förenklad behandling		
2013/14:Ju412	Morgan Johansson m.fl. (S)	11, 55, 60 och 93
2013/14:C246	Margareta Larsson (SD)	2
2013/14:So249	Eva Olofsson m.fl. (V)	2, 7, 8 och 14–16
2013/14:So250	Lars-Axel Nordell (KD)	
2013/14:So261	Margareta Larsson (SD)	
2013/14:So299	Billy Gustafsson (S)	
2013/14:So317	Peter Jutterström (M)	
2013/14:So334	Hillevi Larsson (S)	
2013/14:So370	Olof Lavesson och Lotta Finstorp (båda M)	
2013/14:So384	Patrick Reslow (M)	
2013/14:So395	Emma Henriksson och Annika Eclund (båda KD)	
2013/14:So400	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	27 och 31–34
2013/14:So405	Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S)	
2013/14:So419	Bino Drummond (M)	
2013/14:So426	Hannah Bergstedt (S)	1, 2 och 3 i denna del
2013/14:So428	Anna-Lena Sörenson m.fl. (S)	1 och 2
2013/14:So437	Katarina Brännström (M)	
2013/14:So490	Anna Wallén och Arhe Hamednaca (båda S)	
2013/14:So497	Elin Lundgren (S)	
2013/14:So505	Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S)	
2013/14:So521	Penilla Gunther (KD)	
2013/14:So569	Carina Herrstedt (SD)	
2013/14:So613	Hillevi Larsson (S)	2–4 och 8
2013/14:So616	Eva Olofsson m.fl. (V)	4, 19, 20, 23, 24, 26, 27, 29 och 31
2013/14:So645	Krister Hammarbergh (M)	2
2013/14:So654	Eva Lohman (M)	i denna del
2013/14:So657	Lena Hallengren m.fl. (S)	30 och 60
2013/14:So664	Agnetta Luttröpp m.fl. (MP)	14
2013/14:Kr205	Andreas Carlson (KD)	2
2013/14:Kr263	Gunnar Axén och Carl-Oskar Bohlin (båda M)	4